

ČERNODOLSKÝ ZPRAVODAJ

ČERNÝ DŮL - PODZIM/ZIMA 2024

2. číslo roku 2024

XVIII. ročník

ÚVODNÍ SLOVO STAROSTKY MĚSTYSE

Vážení spoluobčané,

letošní léto nám přineslo spoustu krásných, slunečných dní a podzim nás potěšil bohatou houbařskou sezónou. Setkávali jsme se na Dni městyse i dalších akcích, které pro nás připravily základní a mateřská škola, klub důchodců, sbor dobrovolných hasičů, naše spolky i Místní akční skupina Krkonoše. Všechny akce byly velice vydařené. Byla to příležitost se opět setkat a popovídat si s lidmi, které v běžném shonu vidíme jen zřídka.

Bohužel, ke konci letní sezóny jsme čelili náročné zkoušce – zářijové povodně zasáhly mnohá místa po celé republice a způsobily značné škody. Ačkoliv se mnohé obce a města potýkají s následky povodní, tato krize ukázala, že si dokážeme navzájem podat pomocnou ruku a projevit solidaritu v pravý čas. Opět musím konstatovat, že obětavá pomoc dobrovolných hasičů a dobrovolníků napříč celou republikou se nedá dostatečně ocenit.

Po celé zemi se zvedla vlna podpory postiženým lidem a obcím, a proto jsme se i my rozhodli podpořit obec Česká Ves částkou 50 000 Kč. Tyto prostředky budou směřovány na nezbytné opravy a obnovu poškozené infrastruktury této obce.

Naši obcí se sice velká voda neprohna, přesto jsme nebyli zcela ušetřeni – silný vítr polámal a vyvrátil množství stromů, což způsobilo neprůjezdnost některých komunikací a výpadky v dodávkách elektřiny, internetu a telefonního spojení. Přes všechny tyto komplikace se nám podařilo situaci zvládnout a obnovit běžný provoz. Ve srovnání se škodami v jiných obcích byly však naše potíže skutečně jen drobným nepohodlím. Jak trefně říká můj oblíbený spisovatel Robert Fulghum: „Když si zlomíte vaz, když nemáte co jíst, když vám hoří dům, pak máte problém. Všechno ostatní je jen nepohodlí.“

Za klíčovou událost poslední doby považuji skutečnost, že po mnoha náročných jednáních bylo vyhověno naší žádosti o poskytnutí dotace z dotačního fondu Královéhradeckého kraje na stavbu „Zkapacitnění vodovodu Černý Důl – Čistá v Krkonoších“. Získali jsme dotaci ve výši **10 milionů Kč**.

Děkuji bývalému hejtmanovi Mgr. Martinu Červíčkovi a celému vedení Královéhradeckého kraje za podporu, kterou naší žádosti poskytli. Díky této významné finanční podpoře **ve výši 10 milionů korun** jsme schopni zrealizovat opravu zásadní infrastruktury, která výrazně přispěje k zajištění spolehlivého a efektivního zásobování pitnou vodou. Velmi si vážím vstřícnosti krajských zastupitelů, díky kterým můžeme dále rozvíjet naši obec a vytvářet lepší podmínky pro její obyvatele.

Velké poděkování patří i stavební firmě Z&D stavby, s. r. o., Trutnov za profesionální a hladký průběh stavby, za operativní řešení problémů i za vstřícný přístup k vlastníkům pozemků a napojovaných staveb.

Realizace stavby se chýlí ke konci – naplánované tři etapy právě končí u tělocvičny v Čisté. Zbývá nám ještě čtvrtá etapa v úseku od tělocvičny za křižovatkou, jejíž realizace bude záviset na výši nákladů a finančních možnostech městyse v příštích obdobích.

Děkuji za trpělivost a pochopení vám, kteří jste kvůli semaforům při průjezdu stavbou omezování při cestě do práce, do školy či na nákupy, i vám, kterým občas neteče voda v důsledku přepojování vodovodního řadu.

Záměry, které se v tomto roce podařilo dokončit:

- Oprava asfaltového povrchu komunikace vedle Milety v Černém Dole
- Oprava cesty a jejího odvodnění v Čisté pod křižovatkou
- Oplocení školní zahrady
- Venkovní učebna u ZŠ
Venkovní učebna byla spolufinancována z darů, které poskytli JUDr. Mikš, MEGA PLUS, s. r. o., Janské Lázně, Bc. P. Čermák, A. Purmová. Všem dárcům patří velké poděkování.
- V rámci společenství vlastníků jednotek SVJ byla opravena fasáda čp. 61 v Černém Dole. Souběžně s těmito stavebními pracemi jsme v ordinaci praktického lékaře nechali vyměnit podlahovou krytinu a opravit omítky.
- Kvůli požadavkům na zvýšení bezpečnosti dopravy upravujeme na žádost provozovatele autobusové dopravy točnu autobusové zastávky v Čisté u křižovatky.
- Po několika letech byla dokončena jednání a uzavřena smlouva se Státním

ÚVODNÍ SLOVO STAROSTKY MĚSTYSE

pozemkovým úřadem o směně pozemku p. č. 924/1 v Černém Dole, který bude využit pro přístup na pozemek pod náměstím p. p. č. 515/1.

- V souvislosti s opravou nábrežní zdi u penzionu Weber byla uzavřena darovací smlouva se Správou silnic KHK o převodu této zdi i pozemků, na kterých je zeď umístěna, do vlastnictví SS KHK.
- Městys se zapojil do systému (fondu) sdíleného financování sociálních služeb ORP Vrchlabí.

Projekty rozpracované:

- Firma Z&D Trutnov zahájí práce na stavbě „Propojení vodovodu v Čisté“ s hlavním vodovodním řádem (trasa od tělocvičny k Janečkovým) pro zajištění dostatečného tlaku vody v areálu „Šťastný kopec“.
- Aktualizujeme rozpočet 4. etapy stavby „Zkapacitnění vodovodu v Čisté“.
- Chystáme dešťovou kanalizaci nad Miletou – nejdříve překopy (protlaky) přes komunikaci kvůli svedení povrchové vody z nejvíce exponovaných míst do potoka.
- Je hotový koncept návrhu chodníku v celé trase mezi Papírnou a MŠ v Čisté, nyní budeme jednat o úpravách konceptu a jednat s vlastníky pozemků.

- Ve spolupráci s Vodárenskou spol. Lánov, s. r. o., řešíme napojení zdroje pitné vody ze štoly č. 10 v Černém Dole (nad Myslivnou) na přivaděč do úpravny vody.
- Byl vybrán projektant pro zpracování projektové dokumentace na opravu mostu č. 10 v Čisté – u techn. služeb.
- Svazek obcí Horní Labe zajišťuje úpravu projektové dokumentace pro stavební řízení Cyklostezky Lánov – Čistá v Krkonoších – je vybrán projektant.
- Pracujeme na přípravě dokumentace pro podání žádosti o dotaci z Modernizačního fondu SFŽP na obnovu a modernizaci veřejného osvětlení, jejímž cílem je snížit spotřebu energie a omezit světelné znečištění.

Milí přátelé,

nastal čas adventu a s ním i období, které přináší kouzlo očekávání, pohody a naděje. Přeji vám, ať si tento krásný čas vychutnáte plnými doušky, obklopeni blízkými lidmi a láskou. Ať se vám každý den adventu rozzáří světélkem radosti a klidu a ať nadcházející Vánoce přinesou do vašich domovů nejen štěstí, ale i zdraví a spokojenost. Přeji vám také spoustu krásných okamžiků, na které budete dlouho vzpomínat.

Ať nový rok přinese splnění vašich snů, nová dobrodružství a především dostatek času na to, co je opravdu důležité.

Srdečně vás také zvou na kulturní program, který pro vás chystáme jako každý rok ve „Vánočním stanu“ na náměstí v Černém Dole od 26. do 31. prosince 2024. Připraven je pestrý program pro děti i dospělé. Přijďte se potkat s přáteli, užít si příjemné chvíle a nasát vánoční náladu v srdci naší obce.

Přeji vám krásné a požehnané Vánoce a šťastný nový rok!

*Alena Purmová
starostka*

Královéhradecký kraj

Zkapacitnění vodovodu Černý Důl – Čistá v Krkonoších

Tento projekt je spolufinancován Královéhradeckým krajem, Dotace na individuální účel – jednorázové akce – 24RGI02

Dotace ve výši 10.000.000 Kč

Realizace projektu září 2023 – prosinec 2024

ÚZEMNÍ PLÁN MĚSTYSE ČERNÝ DŮL

Mnoho vlastníků pozemků a investorů se zajímá o průběh schvalování nového územního plánu.

Všichni jsme zaznamenali problémy s novým stavebním zákonem a s digitalizací stavebního řízení. Nová legislativa má bohužel vliv i na náš návrh územního plánu.

Bylo nutné přepracovat a přizpůsobit návrh ÚP z r. 2016 požadavkům na nově stanovenou standardizaci struktury územních plánů, na změny v oblasti legislativy pro zpracování SEA (Posuzování vlivů koncepce územního plánu na životní prostředí). Nyní jsou již úpravy nového ÚP ve fázi dokončení návrhu

pro opakované společné jednání s dotčenými orgány. Po tomto jednání bude následovat úprava návrhu ÚP v návaznosti na vyhodnocení obdržení stanovisek dotčených orgánů.

Následně bude možné návrh ÚP projednat na veřejném jednání, v rámci kterého bude s návrhem podrobně seznámena veřejnost, která bude moci podat k návrhu své připomínky.

Informace ohledně jednotlivých etap projednávání ÚP budou zveřejněny na úřední desce městyse Černý Důl včetně elektronické úřední desky.

*Alena Purmová
starostka*

PROVOZNÍ DOBA ÚŘADU, MUZEA A SBĚRNÉHO DVORA O VÁNOCÍCH

Městys Černý Důl informuje o otevírací době úřadu městyse, muzea a sběrného dvora v době blížících se vánočních svátků 2024.

Úřad městyse Černý Důl

23. 12. – 27. 12. uzavřen
30. 12. v provozu
31. 12. – 1. 1. 2025 uzavřen
od 2. 1. 2025 v běžném provozu

Muzeum Podzemí Krkonoš

23. 12. – 1. 1. 2025 uzavřeno
od 2. 1. 2025 v běžném provozu

Sběrný dvůr

27. 12. – 28. 12. uzavřen
od 3. 1. 2025 v běžném provozu

TECHNICKÉ SLUŽBY MĚSTYSE ČERNÝ DŮL

Technické služby městyse jsou, podle mnoha ohlasů, často probíraným tématem našich občanů. Pro některou skupinu obyvatel je tato služba zbytečná (a nahradili by je externími dodavateli), pro jinou zase nepostradatelná (a my pevně věříme, že tato skupina je početnější).

Čtveřici pracovníků netřeba představovat, ale pojďme alespoň předvést ukázky jejich práce.

- 1) Zámková dlažba pro venkovní učebnu ZŠ vč. pokládky chráničky kabelu
- 2) Úprava parkovacích ploch na náměstí v Černém Dole vč. instalace dopravního značení
- 3) Úklid komunikací a čištění kanálů po přívalových deštích
- 4) Kácení a štěpkování dřevin a výsledný produkt
- 5) Svoz komunálních odpadů
- 6) Údržba zeleně na křižovatce v Čisté

- 7) Opravy asfaltu náměstí a opravy cest (zde pod křižovatkou v Čisté)
- 8) Oprava střešní krytiny kapliček a opravy stezek (zde zábradlí)
- 9) Odtoková strouha pod křižovatkou v Čisté
- 10) První parkovací plocha u Myslivny

Všem pracovníkům TS patří velké poděkování za jejich každodenní činnost.

Městys Černý Důl

HŘBITOVNÍ KAPLE V ČERNÉM DOLE

Vážení čtenáři, v minulém čísle našeho Zpravodaje jsme děkovali paní Itě Cyrusové, která se v rámci své mnohahodinné dobrovolnické činnosti věnovala úklidu hřbitovní kaple v Černém Dole.

Na započatou práci paní Cyrusové navázal pan **Jaroslav Šopjak**, který prostory kaple poctil především svými řemeslnými dovednostmi.

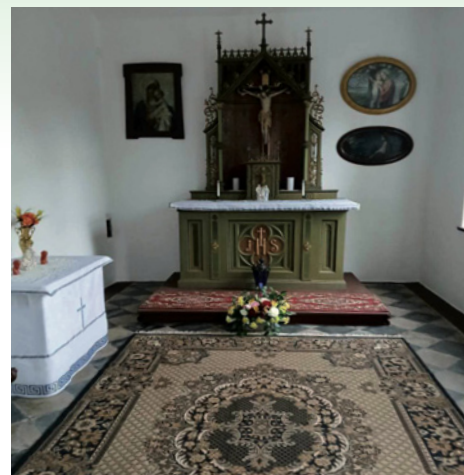
Vaši pozornost jistě upoutá velmi pečlivě opravená a vymalovaná omítka se štukovými prvky, vyspravená a natřená

okna včetně vnitřních parapetů, nové obrazy, poopravený hlavní oltář a nově položené koberce.

Sami můžete posoudit výsledek jeho práce.

Za městys Černý Důl jsme velmi rádi, že tímto úkolem byl pověřen právě pan Šopjak - člověk nenápadný a skromný, s obdivuhodnou řemeslnickou invencí, který citlivě vnímá stávající prostor kaple i liturgické požadavky.

Městys Černý Důl

Kaple na hřbitově v Č. Dole, kterou p. Šopjak z TS celou vyštukoval, vymaloval, opravil okna, dveře, strop, natřel atd.

VOLBY

Vážení, jak jste jistě všichni zaznamenali, letos proběhly v našem katastru volby do Evropského parlamentu a také volby do krajských zastupitelstev. Stejně jako minulý rok, ani letos tomu nebylo jinak a MČD zajistil pro voliče dva volební okrsky.

Ráda bych vyjádřila velké poděkování za to, že se podařilo dát dohromady skvělou skupinu lidí, kteří se stali členy okrskové volební komise a vytvořili týmy, které pracovaly bez problémů a s maximální pečlivostí.

Dovolte mi touto cestou poděkovat všem, kteří se podíleli na zajištění hladkého průběhu voleb, a také těm, kteří věnovali svůj volný čas a aktivně se zapojili do volební komise.

Také nesmím zapomenout poděkovat panu Tiborovi Tschochemu za skvělé občerstvení, které pro nás zajistil.

Níže vyjmenovaní byli členy okrskové volební komise a jim patří velký dík.

Paní Cyrusová Ita, pan Diblíček Daniel, pan Janata Stanislav, pan Koula Libor,

paní Matoušková Regina, paní Mihalová Pavla, paní Milotová Radka, pan Pieschel Alex, paní Rejlová Martina, paní Runštuková Veronika, pan Svoboda Martin, paní Vymětalová Klára. Velké poděkování patří i panu Radkovi Zaplatílkovi jakožto nejdéle sloužícímu zapisovateli.

Děkuji všem za jejich úsilí a spolupráci!

*Michaela Hošková
referent ÚM Černý Důl*

TERMÍNY SVOZU KOMUNÁLNÍHO ODPADU Z DOMÁCNOSTÍ PRO ROK 2025

1	2. 1. 2025	14	3. 7. 2025
2	16. 1. 2025	15	17. 7. 2025
3	30. 1. 2025	16	31. 7. 2025
4	13. 2. 2025	17	14. 8. 2025
5	27. 2. 2025	18	28. 8. 2025
6	13. 3. 2025	19	11. 9. 2025
7	27. 3. 2025	20	25. 9. 2025
8	10. 4. 2025	21	9. 10. 2025
9	24. 4. 2025	22	23. 10. 2025
10	8. 5. 2025	23	6. 11. 2025
11	22. 5. 2025	24	20. 11. 2025
12	5. 6. 2025	25	4. 12. 2025
13	19. 6. 2025	26	18. 12. 2025

Důvody pro nevyprázdnění odpadové nádoby:

- Ve sběrné nádobě byly uloženy jiné složky komunálních odpadů, než pro které je určena
- Porušení čl. 3 odst. 5) OZV č. 2/2021, tzn. sběrná nádoba byla přeplněna
- Nebyla provedena úhrada za svoz SKO
- Sběrná nádoba nebyla opatřena svozovou známkou MČD
- Velikost sběrné nádoby neodpovídá ohlášené velikosti nádoby dle evidence ÚM
- Sběrná nádoba nebyla ve svozový den přistavena ke svozové trase
- Vlastníte objekt za účelem podnikatelské činnosti (např. provozování krátkodobého ubytování)

PODĚKOVÁNÍ ZA DOBROVOLNICKOU ČINNOST NA BERGHAUSU

Naučnou stezku Berghaus, na které si můžete prohlédnout mnoho pozůstatků po hornické činnosti, vám jistě nemusíme představovat.

Nicméně aby byla trasa stezky pro občany i turisty přehledná a bylo možné její cca 1 km dlouhý lesní okruh s deseti zastaveními projít ve správném pořadí, je nutné trasu v terénu nejen vyznačit, ale také takové značky udržovat.

O obnovu části stávajícího značení se

dobrovolně a ve svém volném čase postarala Karolina Boková, naše šéfredaktorka, které leží vzhled městyse na srdci.

Karolině patří velké poděkování, a to nejen za obnovu značení předmětné turistické trasy, ale i za její pravidelná upozornění a podněty – zvláště na odlehlejších, nebo méně viditelných místech městyse.

Karolino, děkujeme za báječnou a věřím, že dlouhotrvající spolupráci.

Městys Černý Důl

Pozn. red.: Karolina by zas moc ráda pochválila paní Cyrusovou z Čisté za to, že zjara vysbírala velké množství odpadků u silnice v úseku křižovatka v Čisté – Fořt a křižovatka – koupaliště. Vzhledem k tomu, že těmito místy jezdí na kole či babetě do práce a za procházkami, ví, kolik toho v těch příkopech a na krajnicích je!

PODATELNA

Jako pracovnice podatelny městyse Černý Důl jsem ráda, že si místní obyvatelé na toto přetřansformované pracoviště zvykli a začali ho hojně využívat.

Nejvyužívanější službou je ověřování listin a podpisů, ale nemůžu opomenout ani Czech POINT a hlavně různé kopírování a tisknutí dokumentů, které využívají především starší občané, se kterými se seznámím a prohodím i nějaké to slovíčko, které je pro mě odměnou za odvedenou práci.

Nesetkávám se tu samozřejmě jen s místními občany, ale i s turisty, jelikož toto pracoviště zároveň supluje infor-

mační centrum.

Černý Důl je jednou z nejvyhledávanějších destinací v Krkonoších a letošní letní sezóna je toho **důkazem** ☺ Přijíždějí sem turisté jak noví, tak i ti, kteří už tu byli – rádi se k nám vrací.

A co že se jim u nás nejvíce líbí? Kromě toho, že tu máme krásnou přírodu a relativní klid, nabízí Černý Důl spoustu zajímavých turistických míst, jako je Stezka sv. Barbory, Výcházková stezka okolo lomu, Vápenická stezka, Hornická stezka Berghaus, Výcházkový okruh sv. Michala, Pěšník Černý Důl–Čistá, přírodní koupaliště a v neposlední řadě hodně vyhledá-

vané Muzeum podzemí Krkonoš.

Vidím zde i velkou výhodu, že jsme tzv. průjezdem na Černou horu (Janské Lázně) a samozřejmě na nejvyšší horu České republiky – Sněžku. I tato skutečnost nám turisty přiláká jako na mezizastávku.

Jak už jsem psala výše – turistů v letošní letní sezóně bylo hodně a jsem ráda, že tomu tak bylo. Věřím, že čísla návštěvnosti půjdou jen nahoru a zimní sezóna bude též tak plodná.

*Pavla Mihalová
referentka*

VÁNOČNÍ STROMY NA NÁMĚSTÍCH

Tyto řádky budete pravděpodobně číst až po zahájení adventu, takže vánoční stromy na náměstích našich obcí už budou svítit a budou nám příjemňovat předvánoční atmosféru. Jejich smysl byl ale původně mnohem významnější. Pojďme si tedy tuto tradici a hlavně myšlenku připomenout. Letos je to totiž právě sto let, kdy se v naší republice rozsvítil ten první. Kde a proč se to stalo, bude možná pro mnoho z vás překvapením.

Těsně před vánocemi v roce 1919 se spisovatel Rudolf Těsnohlídek s přáteli vydal v Bílovicích nad Svitavou do lesa pro vánoční stromek. Místo stromku však přinesli téměř zmrzlou sedmnáctiměsíční holčičku Lidušku, kterou tu odložila její matka. Ta sice byla vypátrána, potrestána, ale o Lidušku zájem nejevila

ani potom. Liduška tak ve zdraví vyrostla u pěstounů a dožila se požehnaného věku. Rudolf Těsnohlídek ale od té doby přemýšlel, jak pomoci podobně opuštěným dětem. A inspiraci našel v daleké Kodani, kde od roku 1914 v předvánočním čase rozsvěceli jedli, pod kterou byla kasička na příspěvky pro potřebné.

A tak se 13. prosince 1924 rozsvítil první strom republiky na náměstí v Brně. O rok později už to byla 4 města, v roce 1929 už 64 měst. A další přibývala. Přibývaly i peníze a v roce 1929 byl v Brně otevřen první dětský domov Dagmar pro opuštěné děti. V roce 1968 pomohla sbírka financovat první SOS vesničku.

Od roku 1990 se počet obcí, které rozsvěcují stromy na náměstích, stále zvyšuje, kasičky však pod nimi už většinou ne-

najdeme. Někde na nich jsou přání dětí, která mohou dárci splnit, někde najdeme odkazy, jak můžeme potřebným pomoci. Způsobů je mnoho, stačí si jen vybrat. Klub důchodců, který před lety přišel s myšlenkou rozsvěcet vánoční strom tady v naší obci, si vybral konkrétní pomoc konkrétním dětem při akci „Krabice od bot“. I letos tímto způsobem uděláme radost 2 dětem z dětského domova. Je na každém z nás, jestli v tom předvánočním čase uděláme radost i někomu, ke komu osud zrovna není přívětivý. Ať jsme opravdu lidé dobré vůle!

Přeji vám hodně zdraví, klidu a štěstí, aby ty letošní Vánoce byly veselé a pohodové a s nimi i celý příští rok.

Magda Vaňátková

REKONSTRUKCE VODOVODU V ČISTÉ Z POHLEDU PROVOZOVATELE VODOVODU

Na úvod bych se ráda zeptala, jestli si vzpomenete, kdy vám naposledy tekla v Černém Dole, Čisté nebo Fořtu opravdu žlutá voda? Jestli nad odpovědí musíte chvíli přemýšlet, pak je to jedine v pořádku. Rekonstrukce vodovodu v Čisté je totiž prvním krokem k tomu, abychom dokázali dodávat dostatek kvalitní vody po celý rok, a to nejen v Čisté a Fořtu, ale i v Černém Dole. Předchozí stav infrastruktury již toto neumožňoval. Se stížnostmi na žlutou vodu se Vodárenka potýkala roky... odjíždějící hosté, fotky žluté vody ve vaně...

Tento problém měl dvě příčiny: zdroj vody a stav vodovodní sítě.

Černý Důl má dva zdroje vody. Voda ze Srncího potoka je upravována v úpravně vody nad Miletou a zásobuje celou horní část městyse. Prameniště Janské Lázně zásobuje Čistou a Fořt. Prameniště Janské Lázně nevykazuje žádné výkyvy v kvalitě vody, problematický je zdroj povrchové vody z potoka. Příčinou žloutnutí vody je zde proplach živin z prostředí do vodního zdroje, ke kterému dochází vždy při vydatnějších deštích nebo jarním tání.

V době, kdy jsem do Vodárny přišla (září 2022), byla sice rekonstrukce vodovodu v Čisté povolena, ale nebyly na ni peníze. Stav vodovodních řadů v Čisté a Fořtu byl katastrofální. Ztráty vody na vodovodní síti činily až čtyřnásobek množství vyfakturované vody. Prameniště Janské Lázně mělo sice kvalitní vodu, ale nemělo dostatečnou kapacitu, aby dokázalo pokrýt spotřebu v Čisté a Fořtu se ztrátami, které na vodovodu v té době byly. Čistá a Fořt tak musely být trvale dotovány i vodou z úpravy. Úpravna vody byla přetěžována a nucena vyrábět vodu za každého stavu. Proto byla téměř po každém větším dešti voda zažloutlá v celém Černém Dole, Čisté i Fořtu.

Jako provozovatel jsme byli v koncích. Se stávajícím zdrojem vody, stávající technologií úpravy a stávajícím stavem vodovodní sítě nebylo možné se žlutou vodou nic udělat.

Chtěla bych velmi poděkovat vedení městyse a především paní starostce za to, že porozuměli vážnosti situace a nezbyt-

ností provést opravu vodovodu v Čisté. Zároveň má paní starostka můj velký respekt za to, že se nebála udělat tak razantní opatření jako byl zákaz napojování nových nemovitostí na vodovod v době, kdy toto opatření bylo nezbytné.

Paní starostka věnovala velké úsilí tomu, aby zajistila na rekonstrukci vodovodu dostatek finančních prostředků. Ačkoliv se to zprvu zdálo jako téměř nemožné, mohla být rekonstrukce na podzim roku 2023 zahájena. Snížení ztrát na vodovodním řadu se začalo projevovat již na začátku roku 2024. V roce 2024 bylo v součtu obou zdrojů vody vyráběno průměrné množství: 5,88 l/s vody za měsíc duben, 5,42 l/s vody za měsíc květen a 5,0 l/s za měsíc září.

V souvislosti se snížením ztrát na vodovodní síti se prodloužila i doba možné odstávky úpravy. Úpravna nyní nemusí vyrábět vodu nepřetržitě, aby dotovala Čistou a Fořt, ale je možné ji po dobu zhoršené jakosti vody ve zdroji odstavit. Díky tomu jsme dokázali přežít i povodňovou epizodu v polovině září, aniž by se městys opět musel se žlutou vodou potýkat. Pro nás je to úspěch, který by bez provedení opravy vodovodu v Čisté nebyl možný.

Černý Důl má jako náhradní zdroj pro zásobování vodou pramenný vývěr ze štol nad úpravnou vody. Tento zdroj v kontextu obrovských ztrát na vodovodní síti nikdy nebyl považován za dostatečně vydatný, aby se mohlo uvažovat o jeho trvalém zapojení do systému zásobování. Díky probí-

hající rekonstrukci vodovodu se ale situace změnila. Máme zpracovaný hydrogeologický posudek, který potvrzuje dostatečnou vydatnost i dobrou jakost zdroje. Jakmile bude projednáno povolení k odběru vody z tohoto zdroje, jsme připraveni ho zapojit do sítě. Po zapojení tohoto zdroje již nebudeme muset úpravnu při deštích odstavovat, ale budeme moci vyrábět kvalitní vodu za všech okolností.

Stále ještě máme před sebou velký kus cesty k bezproblémovému provozu vodovodu v Černém Dole. Zbývá poslední etapa plánované obnovy vodovodu od tělocvičny směrem do Fořtu. Do budoucna bude muset dojít i k obnově původních vodovodů z roku 1907 – „Selského vodovodu“ a zbývajících úseků vodovodu ve Fořtu. Již nyní nám ale rekonstrukce vodovodu umožňuje dodávat vodu v nezměněné kvalitě i za mimořádných stavů, což je pro nás zcela zásadní.

Každého samozřejmě nejvíc zajímá, jak se projeví rekonstrukce vodovodu na ceně vodného. Je třeba říci, že náklady na rekonstrukci se do ceny vody nezapočítávají. Cena vody závisí pouze na výši nákladů na provoz vodovodu – to zahrnuje mj. náklady na opravy poruch a údržbu, na odebranou vodu, el. energii, mzdy pracovníků. Pokud by nedošlo k rekonstrukci vodovodu, bylo jisté, že se bude cena vody každoročně zvyšovat. Rekonstrukce vodovodu je prostředkem k tomu, jak nárůst ceny vody zastavit.

*Ing. Jana Beranová
ředitelka Vodárenské společnosti Lánov*

SVATOMICHALSKÁ MŠE

V neděli 29. září se v Černém Dole v kostele sv. Michaela Archanděla konala obvyklá svatomichalská mše. Zúčastnilo se jí asi deset lidí, včetně faráře Petra Boháče a jeho pomocníků.

Přijet měla také od loňska nová zástupkyně (*Heimatortsbetreuer*) německých krajanů, Vera Kraus, jejíž matka pochází z domu čp. 95 (opečovávaný dům vlevo

před starým kamenným mostem k bývalé Jámě) a další prarodiče z Bönischových Bud. Maminka paní Kraus se ale tentokrát na dlouhou cestu necítila, a tak s těžkým srdcem odložily návštěvu na jaro. Mimo Černý Důl si paní Kraus nově přibrala na starost i Čistou a Fořt, které už dlouhá léta žádného předáka neměly.

Dobrou zprávou také je, že kostela v Černém Dole se opět ujala nám už známá, velmi aktivní a energií nabitá Lenka

Ficová, která se stará rovněž o kostely ve Velké a Malé Úpě, kde mimo jiné vede pěvecký sbor. Po dvouleté odluce tedy černodolský kostel za asistence pana Filipčíka před mší krásně uklidila a naleštila. Plánuje uspořádat u nás o adventu **adventní koncert Sboru VDB z Velké Úpy (15. 12. v 15:00) a, pokud to čas pana faráře Boháče dovolí, i mši.** Tak se můžete těšit.

Karolina Boková

KDO JSOU „SOUSEDÉ?“

Psáno s malým „s“ jsou to lidé kolem nás, ze stejné vesnice, ti nejbližší okolo našeho domu, ti, se kterými se setkáváme, si popovídáme, občas něco společně zažijeme. A já má ráda chvíle, kdy se lidé sejdou, popovídají si, společně něco prožijí nebo připraví pro druhé a je jim u toho dobře. Takhle dobře mi bylo na ochutnávce krkonošské kuchyně, na dětských dnech, při posezení s návštěvníky naší obce v Unionu. A tak jsem začala přemýšlet, jak jít takovým setkáním naproti. A napadlo mě založit spolek, kde se budou potkávat ti, kteří chtějí, aby naše obec „žila“, abychom do ní vrátili trochu toho lidského setkávání, které v posledních letech vymizelo. Čas trávíme uzavřeni ve své ulitě a málokdy z ní vylézáme ven. Pojďme občas odložit mobily a sejít se na trochu lidského popovídání napříč generacemi.

A tak vznikl „Spolek Sousedé“ s velkým „S“, otevřený všemu a všem, kteří v naší obci žijí, nebo tráví svůj volný čas.

A protože je potřeba nějak začít, zvou vás na **první sousedské posezení v sobotu 4. ledna od 15 hodin v klubovně** v budově úřadu městyse. Jako vstupné můžete přinést nějakou dobrůtku na zub, pár nápadů a dobrou náladu. O pitný režim a trochu zábavy se napoprvé postaráme my a vše další snad už vymyslíme společně.

*Za zakladatelky Spolku Sousedé
Magda Vaňátková*

DEPOZITUM BASTET, Z. S., POBOČKA VRCHLABÍ

Depozitum pro kočky ve Vrchlabí funguje jako jedna z poboček Depozita Bastet, z. s., v Rokytnici nad Jizerou. Tato pobočka vznikla před 8 lety a řady našich depozitářek se snažíme rozšiřovat úměrně s narůstajícími případy, kdy je nutné kočkám z Vrchlabí a okolí pomoci. Pokud je to možné, pomáháme i kočkám z Lánova, Černého Dolu, Dolní Branné, ... Staráme se především o kočky, které jsou bezprizorní, toulavé, nekastrované a potřebují pomoc – ať už se jedná o pomoc veterinární nebo je potřeba je socializovat, aby mohly odejít do nových domovů, které jim hledáme. Depozitum funguje podobně jako útulek. Rozdíl je ovšem v tom, že v depozitu se kočky pohybují v domácím prostředí a zvykají si na přítomnost člověka a běžný chod domácnosti.

Apelujeme velmi na kastrace!!! Počty opuštěných a vyhozených koťat se každoročně zvyšují, každé jaro a podzim jich je všude okolo nás strašně moc a zcela zbytečné množení koček (a v lepším případě následné darování do „dobrých rukou“) nezodpovědných lidí nám v naší práci vůbec nepomáhá. Množství koček a zejména koťat umírá na různé nemoci, opuštěné někde venku, v bolestech. A nemáte záruku, že právě kotě od vašeho kotěte neskončí někde vyhozené v příkopu nebo na kraji lesa. Pokud si chcete kotě nebo kočku pořídit, ujměte se kočky z depozitu a nebo útulku. Kočky od nás do nových domovů odchází po karanténě, odčervené, odflešené, očkované, kastrované, čipované a testované na FeLV a FIV, na adopční smlouvu. Probereme s vámi, jaká konkrétní kočka by pro vás byla vhodná. Uděláte opuštěné zvíře šťastným a dobrý skutek k tomu!

Poslední příjem je špatně chodící kočka od lánovského letiště, nahlášená maminkou s kočárkem. Začal téměř třídní odchyt, protože kočka se bála a odchyt nám znemožňovala svým úpr-

kem, co jí jen zraněná noha dovolila. Nakonec se to díky obětavosti podařilo Terezce a jejímu příteli. Po prohlídce na veterině bylo rozhodnuto o amputaci zadní nefunkční nohy. Jak ke zranění přišla, nevíme. Kočka se u nás nyní zotavuje po náročné operaci, po kastraci se bude pomalu poohlížet po novém domově!

Ten budeme hledat i bezprizorní kočky se dvěma koťaty, které byly odchyceny ve Fořtu a jichž se ujmeme v druhé půli listopadu.

Jsme nezisková organizace fungující z dobrovolných příspěvků dárců. **Tito mohou pomoci buď finančním příspěvkem na náš transparentní účet (číslo účtu: 2500996720/2010), případně materiální pomocí ve formě krmiva a steliva** (možno předat i v „Rybárně“ v Chovatelských potřebách Vrchlabí, se kterými spolupracujeme, nebo přímo nám).

Bohužel vyjma města Vrchlabí nefunguje s městy a obcemi tady v okolí žádná spolupráce mezi nimi a depozity (útulky) ohledně zajištění opuštěných a toulavých koček, i když tato problematika jde podle zákona za nimi! Je třeba na problém upozorňovat a řešit ho!

Rádi vás v našem depozitu po předchozí domluvě přivítáme, ukážeme vám depozitní kočičky a zodpovíme vám veškeré dotazy.

*Za tým Depozita Bastet, z. s., Bc. Lucie Venclová, pobočka Vrchlabí
(FB: Depozitum Bastet, z. s., v Rokytnici nad Jizerou, web: www.depozitum-bastet.cz)*

ŠKOLNÍ ROK 2024/25 V NAŠÍ ŠKOLE

V naší základní škole bylo letos živo i o letních prázdninách. Ve spolupráci s MAS Krkonoše se uskutečnily dva turnusy příměstského tábora. Děti si pod vedením našich paní asistentek a paní vychovatelek užívaly dny plné her, výletů, tvoření a sportování.

ními dětmi. Mezi centra aktivit patří: ateliér, stolní hry a manipulativa, hudba, dílna, pohyb, pokusy a objevy, dramatika, domácnost, knihy a písma, kostky...

V základní škole jsme školní rok opět zahájili třídním adaptačním kurzem, který se letos konal opět na pohádkovém

pro další školní práci. Trénovali jsme také důležité dovednosti jako je spolupráce a respekt k ostatním. Naším cílem ve škole je vzdělávání prostřednictvím tzv. kooperativního učení. Spolupráci využijeme při školních projektech. Jedním z nich byl několikadenní projekt „Svatý Václav“, kdy páťáci připravili pro své mladší spolužáky zábavnou detektivní pátrací akci.

K dalším školním akcím patří pravidelná návštěva divadel (KD Střelnice Vrchlabí, Divadlo Drak HK) a výlety do okolí. Velký úspěch měla návštěva halloweenských Stezek korunami stromů. I letos probíhá pro všechny žáky plavecký výcvik v Aquacentru ve Vrchlabí. Naši žáci se zapojují i do různých soutěží. Získali jsme několik ocenění ve výtvarné soutěži „Krajina mého domova“.

Po vyučování navštěvují žáci 1.–3. ročníku školní družinu a žáci 4.–5. ročníku komunitní klub zřizovaný ve spolupráci s MAS Krkonoše. Starší děti připravují pro své mladší kamarády zajímavé aktivity,

Během prázdninového volna se dočkala veliké proměny naše školní zahrada. Byla zde instalována celá řada nových herních prvků. Největší úspěch sklidila do země zabudovaná trampolína nebo pingpongový stůl.

Prázdniny jsou za námi, nastal opět čas na práci. V základní škole jsme přivítali 5 nových prvňáčků. Letos se učí ve sloučené třídě se třetáky. Druháci jsou společně se čtvrtáky a páťáci si jako nejpočetnější ročník užívají výuku samostatně. Celkem naši základní školu navštěvuje 44 dětí, o které se stará 8 pedagogických pracovníků: paní ředitelka, 3 učitelé, 2 paní asistentky a 2 paní vychovatelky.

K naší škole patří rovněž škola mateřská, do které je přihlášeno 26 dětí. Péči o ně obstarávají 3 paní učitelky a 1 paní asistentka.

Nesmíme zapomenout také na důležitou součást školy a to je školní jídelna. Máme novou paní kuchařku a všichni si moc, moc pochvalujeme výborná a zdravá jídla.

V mateřské škole vzděláváme podle programu Začít spolu. Díky tomuto programu pracují děti téměř samostatně v centrech aktivit, kde se rozvíjí ve všech oblastech a učí se spolupracovat s ostat-

místě na Benecku v penzionu Na Rychlově. Krkonoš nám nachystal přenádherné letní počasí, a tak jsme většinu času trávili venku. Cílem kurzu bylo seznámení se s novými spolužáky a nastavení pravidel

např. halloweenskou párty. Zaměřujeme se také na ochranu životního prostředí a zejména na problematiku recyklace. Máte-li doma staré malé elektrospotřebiče nebo baterie, můžete je odevzdat ve škole.

V odpoledních hodinách probíhají ve škole zájmové kroužky – výtvarný, sportovní, deskové hry, angličtina a hra na kytaru.

Pedagogové pravidelně absolvují různé semináře, školení a vzdělávání. Novinkou v mateřské a postupně i základní škole je zapojení do projektu „Udrž se“, který je zaměřen na rozvoj zdravých

ŠKOLNÍ ROK 2024/25 V NAŠÍ ŠKOLE

pohybových návyků dětí, rozvoj motorických dovedností a posilování. Většina pedagogů prošla kurzem pod vedením zkušené fyzioterapeutky.

Cílem celého kolektivu zaměstnanců naší školy je, aby se dětem i jejich rodičům v naší škole líbilo, aby zde zažili přátelské, bezpečné a rodinné prostředí. Proto využíváme co nejvíce moderní výukové i výchovné postupy jako je formativní slovní hodnocení, kooperativní učení, principy respektujícího přístupu, projektovou výuku. Vedeme děti k samostatnosti a zodpovědnosti za své vzdělávání. Předpokladem tohoto přístupu je

pečlivá komunikace s rodiči. Každý měsíc probíhají konzultační hodiny, kdy se setkává učitel–žák–rodič a v přátelské

atmosféře si mohou povídat o úspěších i případných nezdarech žáka. Několikrát ročně pořádáme tzv. rodičovskou kavárnu, kde se schází rodiče žáků i pedagogové a na neformálním setkání mohou probírat aktuální témata nebo společně něco tvořit. „**Tvůj cíl je i naše cesta**“, tak zní moto naší školy a my děláme maximum pro to, abychom ho naplnili a aby nám všem bylo ve škole dobře.

Pokud vás cokoli o naší škole zajímá, rádi vás přivítáme v rámci dnů otevřených dveří, případně kdykoli jindy po domluvě. Další informace naleznete také na webu školy <https://www.zscernydul.cz/> a nebo na našem facebooku.

Mgr. Naděžda Bachtíková
ředitelka školy
ZŠ a MŠ Černý Důl

PODĚKOVÁNÍ

Rádi bychom poděkovali starostce, paní Aleně Purmové, a zaměstnancům technických služeb městyse Černý Důl za součinnost a pomoc při silných deštích. Díky vašemu přístupu, ochotě, zajištění vyčištění a vybudování odtokových struh byl ochráněn náš majetek.

Manželé Svobodovi
Manželé Snopovi

KURIOZITA

Střecha nemovitosti: Všichni si jistě představíme stavební konstrukci, která ukončuje stavbu shora a chrání ji proti povětrnostním vlivům.

Také naprosto běžně se na střechách setkáváme s dočasnými návštěvníky – zejména s holuby, konipasy, kosa – prostě s většinou druhů ptactva.

Zřídkakdy si střechu jako cíl své vyhládky vyberou i kočky, které se však díky své obratnosti dokážou většinou samy dostat zpět do bezpečí. Samozřejmě existují i výjimky, a pak je třeba pomoci hasičů.

Nicméně **tele na střeše** je skutečně ojedinělost a hotová kuriozita! Přesně takovou se může chlubit paní Štemberová z Čisté čp. 24, která tento úkaz pro náš zpravodaj a jeho čtenáře zveřejnila. No posuďte sami.

Úřad městyse

Pozn. red.: Na telátko přišli tak, že bučelo. Než však paní Štemberová obvolala všechny zdejší potenciální majitele skotu, slezlo samo dolů a přešlo přes sousední pozemek ke Křížovým. Podle zaměstnance majitele, který zrovna s traktorem pracoval na protějším svahu, se prý vrátí zpátky ke stádu. Bodejť by ne, když zvládlo sejít ten strašný krpál lesem dolů ☺

NOVINKY OD KRNPAP

Mrazíkovské „Nečekán, nezván, chaloupku otočil a mě tím probudil!“ by u nás mohlo parafrázovaně znít: „Nečekán, vítán, stromy zasadil, leccos opravil!“

Řeč je o Správě KRNPAP, která letos nechala udělat nové informační cedule k památným stromům (nejen) na našem katastru. Více se pak o těchto mohykánech rozepišeme v jarním čísle Zpravodaje.

Kromě toho je mi známo, že arboristé a stromolezci Lukáš Neklanovi, který se nám tady v městysi stará o obecní stromy, byla zadána inventarizace starých ovocných stromů na území KRNPAP, tedy i u nás, a při té příležitosti se tu také podívala po stromech, na nichž by se případně dala umístit houpačka v rámci jeho velmi chvályhodné aktivity Houpačky z hor (viz www.houpackyzhor.cz či FB).

Ze stejného zdroje jako cedule pochází i nové posezení u jedné ze dvou kapliček nahoře u lomu. To staré už dosluhovalo, a tak byl čas je vyměnit. Možná byla impulsem k výměně krnapácká akce Trou-

bení u kapliček a křížků v Krkonoších, která se 12. července konala i u nás, a to právě u kapličky s (ještě starým) posezením. Akce byla moc hezká a troubení trubačů Správy KRNPAP si poslechli jak občané z Lánova, tak naši. Závěrečné občerstvení bylo příjemnou tečkou. Teď už jen zbývá, aby nové posezení trochu opršelo a získalo příjemnou patinu.

No a co se týče toho sázení, tak to si prosím přečtěte v následující zprávě od pana Drahného.

Karolina Boková

PŮVODNÍ OVOCNÉ STROMY SE VRACÍ DO KRKONOŠ, PŘIBUDE JICH VÍCE NEŽ STOVKA

Ovocných stromů v krajině ubývá. Proto Správa KRNPAP vyvíjí úsilí, které má tento trend zvrátit. Do krajiny Krkonoš vysazujeme původní ovocné odrůdy, dříve rostoucí u každé chalupy. Díky projektu *Návrat starých ovocných odrůd do Krkonoš*, který finančně podpořil Nadační fond Škoda Auto, přibude v Krkonoších hned 100 nových ovocných stromů.

50 stromků jsme vysadili už v roce 2023 nad Vrchlabím a v tyto dny (pozn. red.: psáno 29. října) zasadíme další padesátku podél Naučné stezky svaté Barbory v Černém Dole. Výše uvedený projekt je pro nás zajímavý z toho důvodu, že neřeší pouze výsadbu stromků, ale zajišťuje také péči o ně v následujících třech letech. „Vysazujeme slivoně, hrušně, třešně a jabloně. Veřejnost se může těšit třeba na oblíbená Podzvičinská jablka či

Holovouské malinové,“ říká ředitel Správy KRNPAP Robin Böhnisch.

„Věříme, že zachování původních ovocných odrůd prostřednictvím výsadeb do krajiny je klíčové pro udržení biodiverzity a zachování kulturního dědictví. Tato iniciativa, do které se zapojil náš nadační fond, nejenže přispívá k ochraně ohrožených odrůd ovoce, ale také podporuje tradiční zemědělské postupy a posiluje propojení mezi člověkem a přírodou. Tímto způsobem

PŮVODNÍ OVOCNÉ STROMY SE VRACÍ DO KRKONOŠ, PŘIBUDE JICH VÍCE NEŽ STOVKA

přispíváme k udržitelnému rozvoji naší krajiny a zajišťujeme, že se následující generace budou moci nadále těšit z jejího přírodního bohatství," říká Ladislav Kučera, ředitel Nadačního fondu Škoda Auto.

Staré odrůdy ovocných stromů v Krkonoších jsou historicky pěstované druhy, které se vyznačují vysokou odolností vůči místním drsným podmínkám. Tyto odrůdy, často jabloně, hrušně nebo švestky, se adaptovaly na chladné klima hor a byly součástí tradičních krkonošských zahrad a sadů. Mají specifickou chuť, jsou často odolnější vůči chorobám a vyžadují méně intenzivní péči než moderní komerční odrůdy. Jejich zachování je důležité z hlediska biodiverzity a tra-

dičního zemědělství. Nové stromky, které pomohli vysadit i dobrovolníci z vrchlabského závodu Škoda Auto, se stanou také záložní populací genofondu starých ovocných odrůd, které využívali naši předci už za první republiky.

Více o starých ovocných odrůdách z Krkonoš se můžete dočíst v brožuře:

https://www.krnap.cz/media/broj2xjo/poklady_starých_zahrad-web.pdf

Projekt *Návrat starých ovocných odrůd do Krkonoš* finančně podpořil Nadační fond Škoda Auto.

Další informace o aktuálním dění na území KR NAP i v jeho okolí najdete na facebookovém profilu <http://www.facebook.com/spravakrnap>

Bližší informace:

Mgr. Radek Drahný, MBA,

tiskový mluvčí, vedoucí oddělení styku

s veřejností Správy KR NAP

tel.: 737 209 900, e-mail: rdrachny@krnap.cz,

www.krnap.cz

KRKONOŠSKÁ CENA ZA ARCHITEKTURU

Ve čtvrtek 3. října proběhlo slavnostní vyhlášení výsledků Krkonošské ceny za architekturu 2024 (KZA). Devět nominovaných usilovalo o přízeň odborníků i veřejnosti v této architektonické soutěži přehlídce.

Smyslem KZA je podnítit zájem samospráv a veřejnosti o kvalitní a udržitelnou architekturu, veřejný prostor a zásahy v krajině. Oceňování kvalitních realizací prezentuje nejen práci architektů a krajinářů, ale především zodpovědné investory a zadavatele, privátní i veřejné. Novinkou letošního ročníku bylo hlasování veřejnosti, rozdělené na hlasování on-line a na místě.

Vítězem třetího ročníku soutěže se stala horská chata Bučina v Malé Úpě.

Speciální ceny za počín získaly následující projekty a osobnosti:

- Obnova mokřadů v Krkonošském národním parku
- Revitalizace městského parku ve Špindlerově Mlýně, za práci s veřejným prostorem
- Starostka Dagmar Sahánková z Hostinného za mimořádnou péči o veřejný prostor (cena poprvé udělena osobnosti)

Cenu veřejnosti z on-line hlasování si odnesl multifunkční objekt Papírna v Čisté v Krkonoších čp. 50 (bývalá KRPA), zatímco přítomní na akci, stejně jako odborníci, označili za nejlepší

stavbu horskou chatu Bučina. **Je třeba však říci, že bývalá papírna je postupně opravována neuvěřitelných a nezdravých dvacet let a že její majitel Ing. Marek Lukáš obdržel ceny hned dvě, protože je nejen investorem, ale zároveň i autorem/architektem většiny úprav a přestaveb!**

Krkonošskou cenu, pořádanou v bývalém rudnickém pivovaru, organizuje spolek České centrum pro architekturu v čele s architektem Josefem Smutným a MAS Krkonoše; hlavním partnerem akce byl opět škodovský Nadační fond.

Podle webu krkonoskakcenaazaarchitekturu.cz připravila Karolina Boková.

Všichni ocenění v závěru ceremoniálu - mezi starosty, architekty a zástupci KR NAP stojí Marek Lukáš z čistécké papírny třetí zprava. Foto Kateřina Svobodová.

DOSAVADNÍ PRÁCE HASIČŮ ZA ROK 2024

Jednotka od začátku roku zasahovala u 47 událostí. Oproti předešlým rokům je letos počet zásahů pro naši jednotku nadprůměrný.

1. **8. ledna** – Jednotka byla vyslána do Lánova na požár u krbu v rodinném domě.
- 26. ledna** – Bylo provedeno opláchnutí komunikace u hotelu Aurum.
- 27. ledna** – Hasiči provedli práci pro obec – odstranění větví z veřejného osvětlení.
2. **5. února** – Na žádost starostky obce jednotka asistovala při pytlování u příválového deště.

9. února – Zavítali jsme na návštěvu do mateřské školy.

3. **11. února** – Vyjeli jsme na odstranění nebezpečných stavů do Černého Dolu, jednalo se o odstranění následků po prasklém vodovodním potrubí.

4. **12. února** – Na žádost starostky obce vyjždíme odčerpat zatopené prostory mateřské školy.

5. **21. února** – Naše jednotka vyjela na požár sauny v hotelu do Strážného.
- 1. března** – Pořádali jsme tradiční hasičský bál. Děkujeme za hojnou účast.
6. **28. března** – V rámci kondičních jízd jsme byli vysláni na Bönischovy Boudy, kde jsme asistovali u vytažení zapadlého automobilu, jemuž hrozil pád ze srázu.
7. **21. dubna** – Jednotka vyjela do Černého Dolu na odstraňování popadavých stromů na dráty el. napětí.

4. **května** – S jedním soutěžním družstvem jsme se zúčastnili okrskové soutěže v Dolní Branné, kde jsme se umístili na druhém místě.

19. května – Účastnili jsme se tradičního Dne městyse, kde jsme obstarávali náš stánek s občerstvením a provedli ukázkou hašení chaloupky a rozpáleného oleje na pánvi.

- 22. května** – Byli jsme požádáni o pomoc při stavění betonového stolu na stolní tenis u mateřské školy.

8. **1. června** – Správce Žižkovy boudy v Peci pod Sněžkou nás požádal o propláchnutí kanalizace.

- 8. června** – Zúčastnili jsme se velitelského dne na volanovském letišti v Trutnově. Tématem tohoto výcviku bylo prakticky si vyzkoušet plnění „bambi“ vaku pod vrtulníkem. Toho se využívá při hašení velkých lesních požárů.

9. **9. června** – Provedli jsme odstranění obtížného hmyzu v Černém Dole.

17. června – Byli jsme pozváni našimi kamarády z Großenhaidornu na oslavy 100 let od založení jejich sboru. Jsme moc rádi, že jsme s nimi mohli opět strávit pár hezkých dnů.

10. **21. června** – Byli jsme vysláni starostkou obce na úklid komunikace po příválovém dešti.

DOSAVADNÍ PRÁCE HASIČŮ ZA ROK 2024

22. června – Byli jsme součástí dětského dne, který pořádal Autocamp Slunečná.

11. 28. června – Byli jsme požádáni o proplach dešťové kanalizace a odstranění nánosů kamene po deštích.

12. 30. června – Jednalo se o likvidaci obtížného hmyzu v Černém Dole.

13. 30. června – Provedli jsme likvidaci obtížného hmyzu v Čisté v Krkonoších.

14. 10. července – Byl proveden úklid vozovky po přivalovém dešti v Černém Dole.

15. 13. července – Jednotka vyjízďela k požáru osobního vozidla do Čisté v Krkonoších.

16. 19. července – Bylo provedeno odstranění obtížného hmyzu v Černém Dole.

17. 23. července – Provedli jsme opět likvidaci obtížného hmyzu v Pensio-nu Čistá.

18. 26. července – U hotelu Aurum bylo provedeno propláchnutí ucpané kanalizace.

19. 27. července – Jednotka vyjela likvidovat obtížný hmyz do Fořtu.

20. 5. srpna – Odstranění vosí báně v Černém Dole.

21. 6. srpna – Likvidace vosího hnízda na balkóně v Černém Dole.

22. 10. srpna – Jednotka vyjela na nahlášený požár do areálu bývalého Esselte v Prostředním Lánově. Jednalo se o planý poplach.

23. 10. srpna – V tento den jsme ještě večer vyjeli likvidovat vosí hnízdo do Černého Dolu.

24. 11. srpna – Byli jsme požádáni o likvidaci sršní báně v Čisté v Krkonoších.

25. 21. srpna – Provedli jsme práci pro obec. Jednalo se o oplach komunikace od náměstí směrem ke skiareálu v Černém Dole.

26. 23. srpna – S naším vysavačem na vodu jsme na žádost velitele zásahu vyjeli do Špindlerova Mlýna. Na místě události proběhl bytový požár, po jeho uhašení byla povolána naše jednotka s vysavačem, aby odčerpala hasební vodu z požárem zasaženého bytu.

27. 26. srpna – Jednotka provedla likvidaci obtížného hmyzu v Čisté v Krkonoších.

28. 31. srpna – Část jednotky byla celý den na oslavách 140 let od zalo-

žení sboru v Dolním Dvoře. Při návratu na základnu jsme zasahovali u dopravní nehody na křižovatce v Čisté v Krkonoších

7.–8. září – V tyto dny se naše jednotka tradičně podílela na zajištění požárního dozoru při pořádání závodů silničních motocyklů na přírodním okruhu v Dymokurech.

29. 11. září – Provedena likvidace obtížného hmyzu v Čisté v Krkonoších.

12. září – Jednotka provedla preventivní napytlování pytlů s pískem před hrozcími dešti. Dále byly pytle rozvezeny na vytipovaná místa.

30.–37. 13. září – Výstrahy meteorologů se vyplnily a následující hodiny a dny byly pro všechny jednotky požární ochrany na území České republiky náročné. V tento den naše jednotka odstraňovala velké množství popadaných stromů na pozemních komunikacích a el. vedení. Odstraňovala také stromy z koryta potoka a zajistila ulétlý plech z garáží a volnou trampolínu, která ohrožovala střechu rodinného domu.

DOSAVADNÍ PRÁCE HASIČŮ ZA ROK 2024

38. **14. září** – Jednotka provedla čištění koryta potoka. Během této akce jsme odstranili 5 stromů z koryta a velké množství větví. V případě příchodu další vlny deště by hrozilo vytvoření nežádané hráze a vylití potoka, proto bylo nutné stromy pomocí navijáku vytahat a rozřezat.

39. **15. září** – Jednotka vyjela do Černého Dolu do místa, kde se nachází úprava vody. V tomto místě hrozilo vylití potoka z koryta, proto jednotka uměle zvýšila břeh pomocí pytlů s pískem. Poté byl proveden monitoring situace napříč obcí.

40. **15. září** – Bylo provedeno odstranění stromů na vedlejší komunikaci v Čisté v Krkonoších.

41. **15. září** – Jednalo se o odstranění stromu, který byl spadlý na drátech veřejného osvětlení za hasičárnou v Čisté v Krkonoších.

Tímto dnem pro nás skončil maraton událostí způsobený nepříznivým počasím. Za celou jednotku bychom tímto chtěli poděkovat hodným duším, od náhodných projíždějících po místní občany, kteří nás přišli podpořit sladkostmi, kávou a dalšími milými dary. Děkuje se za podporu, vážíme si toho!!!

42. **20. září** – Jednotka vyjela na nahlášený požár do areálu bývalého Esselte v Prostředním Lánově. Jednalo se opět o planý poplach.

43. **20. září** – Byli jsme povoláni na požár hotelu do Špindlerova Mlýna. Naše jednotka byla odvolána při cestě k zásahu.

44. **13. října** – Jednotka vyjela na požár domu v generální rekonstrukci, z kterého šlehají plameny, do Rudníku-Arnultovic.

45. **1. listopadu** – Provedli jsme proplach kanalizačního řadu v Čisté v Krkonoších.

46. **2. listopadu** – Jednotka vyjela na požár uskladněného dříví u rodinného domu do Horního Lánova.

47. **3. listopadu** – Naše jednotka byla vyslána ve II. stupni poplachu na požár do areálu bývalé pily v katastrálním území Dolní Lánov.

Jakub Janeček

POŽÁRY ADVENTNÍCH VĚNCŮ

Se závěrem roku nastává i adventní čas vánoční. Na náměstích i návsích budeme rozsvěcet vánoční stromky a doma si na adventních věncích zapálíme postupně čtyři svíčky. Dříve než škrtneme sirkou, měli bychom si uvědomit, že **hořící svíčka je otevřený oheň** a jako s takovým by se s ní mělo zacházet.

Domovy jsou dnes doslova přeplněny vysoce hořlavými materiály. Koberce, čalounění, záclony – to vše je dnes vyrobeno z umělých vláken, která snadno hoří. Požáry v bytech se vlivem blízkosti hořlavých materiálů rychle šíří a mohou

způsobit značné materiální škody. Každý rok dochází během vánočních svátků k požárům od hořících svíček, zejména těch umístěných na adventních věncích. Ty po sobě mnohdy zanechávají v obydlech spoušť a lidé při nich někdy utrpí i vážná zranění.

Pár užitečných rad, které je dobré dodržovat:

Velkou pozornost věnujte už tomu, jaký adventní věnec kupujete. Na trhu se objevují adventní věnce, které jsou z hlediska vzniku požáru velice nebezpečné, jsou vyrobeny ze suchých dřevě-

ných pilin, bez podkladových misek... Adventní věnce bez ochranných podložek pod svíčkami mohou sloužit jen jako dekorace a v žádném případě je nesmíte zapalovat.

Správně vybírejte i svíčky na věnec. Klasické svíčky (určené např. do svícnu) nejsou pro adventní věnce příliš vhodné, brzy prohoří a mohou věnec či okolí zapálit. Existují speciální adventní svíčky ošetřené speciální voskovou vrstvou, které hoří dlouho.

Svíčky umísťujte na stabilní plochu v dostatečné vzdálenosti od hořlavých

POŽÁRY ADVENTNÍCH VĚNCŮ

materiálů, rozhodně je nedávejte k oknům do průvanu, blízko záclon, do těsné blízkosti sedaček či jiných textilií, ani na poličku nebo skříň.

Zapálené svíčky, ať již umístěné na adventních věncích nebo jinde, nesmíte nechat během jejich hoření bez dozoru. Zhasněte je vždy, když opouštíte domov nebo jdete spát. Jsou zaznamenány i případy, kdy si majitel bytu odskočil zakouřit na balkón a hořící svíčka mezitím způsobila požár.

Pozor by si měli dávat zvláště majitelé domácích mazlíčků, především koček. Hasičští vyšetřovatelé se setkávají s případy, kdy příčinou požáru byl **adventní věnec, který ze stolu shodila kočka**.

Kočka skočila na stůl, stáhla z něj ubrus i s hořícím věncem a následně došlo k požáru bytu.

Rizikové jsou z pohledu hasičů také věnce, které si lidé dělají sami doma. Každoročně řeší hasiči požáry věnců, na kterých byl například špatně přilepený držák na svíčku nebo bylo moc chvojí kolem svíček, které od plamínku svíčky chytlo.

Co dělat v případě požáru? Pokud přes všechna bezpečnostní opatření přece jen dojde k požáru, je třeba zachovat chladnou hlavu. Můžete se pokusit požár zlikvidovat vlastními silami. V takovém případě je nutné reagovat rychle, zamezit přístupu vzduchu a menší požár v zá-

rodku uhasit improvizovanými prostředky, např. udusit botou, pokrývkami nebo jinými silnějšími textiliemi bez umělých vláken nebo vodou (pozor však na elektrické přístroje či věci zapojené do elektriny.) V žádném případě nepřeceňujte své síly. **Lidské zdraví je vždy cennější než majetek a rozhodně se nepokoušejte případný požár uhasit za každou cenu sami.** Pokud zjistíte, že požár sami nezvládnete, zavolejte hasiče pomocí linky **150 nebo 112**. Ti na místo dorazí za několik minut.

Příjemné prožití svátečních dnů.

*Jaroslav Švanda
Preventista SDH
Čistá v Krkonoších*

ZÁPISNÍK O SCHŮZÍCH MNV ČISTÁ V KRKONOŠÍCH 1945–1951

Zápis o schůzi pléna MNV konané dne 6. února 1947 večer v 8 hod. v místnosti NV za účasti členů dle pres. listiny

Schůzi zahájil př. J. Vlk uvítáním členů přítomných.

Jako začátek schůze bylo projednáno nedovolené převezení nábytku J. Bezdíčkem, který je při tomto přítomen.

Projednání: J. Vlk přečetl odvolání J. Bezdíčka, kteréžto bylo podáno do 15ti dnů. V tomto odvolání je odůvodněno, proč bylo zařízení odvezeno.

Jiří Bezdíček k tomuto podotýká všeobecně, že se neprovinil a žádá o zrušení výměru.

Jiří Sedláček žádá od J. Bezdíčka vysvětlení, proč odmontoval osvětlovací tělesa, i když toto bylo zakázáno.

J. Bezdíček podává vysvětlení, že tyto vrátí, i když v čp. 145 nebylo žádných osvětlovacích těles.

R. Dlesk žádá, aby se sečkalo s rozřešením až po obdržení seznamu z F. N. O.

Přijímací protokol č. 72 Černý Důl, který zjišťuje stav movitosti ve vile č. 72.

Hanšerová – žádá o radiopřijímač a jízdní kolo! *Předati ONV*
– žádá o proutěný stůl a dvě židle (křesla) *Povoleno!*

Vyzvati r. F. Slámu, aby toto vrátil, a J. Sedláček se připojuje.

Sedláček Jiří žádá, aby Sláma vrátil 3 koberce, které jsou čp. 50 po p. ř. Haklovi, a 1 rádio, protože nesmí být 2 rádia v jednom vlastnictví.

Fr. Hubička žádá o výměnu nábytku z č. 64 do čp. 65. Do 14 dnů, když nebude osídlen! Povoluje se jediné po svezení dalšího volného nábytku! Čp. 64 osídleno!

Mir. Matoušek žádá o přidělení kamen ze starého mlýna. *Povoleno!*

J. Hradecký – MNV by si mohl obstarati kamna. J. Výborný – z kanc. kampeličky

Václav Čepel žádá o starší psací stůl z čp. 126. Jedině po odhadnutí a zaplacení. J. Hradecký doporučuje zamítnutí. *Zamítnuto.*

Jiří Sedláček žádá o dřevo, protože nemá již čím topit.

Povoleno!

Jiří Sedláček žádá, aby přípis na ONV byl zaslán ohledně Šíby, Šušmana, Moravce.

Schůze byla ukončena ve 22.30 př. J. Vlkem a poděkováním přítomným členům.

Zapsal Balcar.

Zápis o schůzi rady MNV konané dne 12. 2. 1947 v místnosti NV večer ve 20 hod.

Schůzi zahájil předs. J. Vlk uvítáním přítomných Zd. Kohouta, J. Výborného, M. Balcara, J. Hradeckého.

1. Šťastník J. žádá o přidělení nábytku, protože nemá žádného bytového zařízení. *Přiděleno z čp. 135*

2. Př. J. Vlk žádá o zvolení osvětlovací rady. Určuje se MŠR, aby současně pracovala v tomto směru.

3. MNV Polom žádá o podporu. *Povoleno 100 Kčs*

4. J. Bezdíček podává vysvětlení ohledně převezení nábytku a předložil přihlášku F. N. O. a některé výjimky, přiznal, že převezl 1 staré křeslo, 1 kovovou postel, 1 skříň starší, 1 skleník. Neodvezl: kompletní zelený hudební salonek, 2 židle, nádobí, 2 vázy. *Rozhodne plénium!*

5. Výzva Svaříčkové (Tvaříčkové?), aby ihned zaplatila osvětlovací tělesa, která bez dovolení odvezla.

6. Návrh rady, aby K. Hrušeš byl určen na tyto funkce: školnictví 600, obecní sluha 600 Kčs a sběr mléka cca 1.000 Kčs

7. SČM žádá o přidělení kulečníku z čp. 90. *Povoleno!*

Schůzi ukončil př. J. Vlk poděkováním přítomným za účast ve 22:15 min.

Zapsal Balcar.

SPOLEK PRO KOSTEL FOŘT

Je milé potkávat se a slýchat „Hele a bude zase Betlémské světlo a nějaký vánoční koncert v kostele?“

Zvykli jsme si tak trávit předvánoční čas a těšíme se, koho v kostele zase potkáme. Opravdu nás takové dotazy těší a vnášejí do našich hlav další impulsy nejen ke koncertům, ale také k výzdobě v podobě betlémů, které jsou zcela jistě jedním ze symbolů Vánoc. A nemyslete si, my všichni ze Spolku se taky těšíme, že hodíme pomyslnou brzdu a strávíme hezké chvíle nejen s našimi blízkými, ale také s vámi se všemi, kteří se snažíme podpořit dobrou věc a to je „udržet“ kostel ve stavu, který nám dovolí využívat nejen jeho prostory, ale také blízké okolí.

No a co nás tedy do konce roku čeká? Překvapeníííí a to velké, máme z něho radost a vy budete mít jistě také. No řekněte sami, kdo z vás může říct, že strávil Vánoce s medvědy, opravuji s Nedvědy – Haničkou a Honzou a jejich kamarádem. Ano, náš kostel už měl tu čest, a protože byl koncert naprosto úžasný, rádi jsme je oslovili s předstihem znovu.

Koncert 21. 12. 2024 od 17 hod., vstupenky budou k dispozici od 2. 12. v předprodeji u pana Skřehota (603 998 578), v IC Lánov (499 432 083) a v den koncertu od 15:00 v kostele. My zatím také přemýšlíme, čím překvapíme Nedvědy pod stromček, tak kdybyste měli nějaké nápady, jak zpestřit těmto úžasným lidičkám vánoční chvíle, můžete nás kontaktovat na mailu skrehotr@seznam.cz, dárek pak můžete předat společně s námi, vždyť přeci budou Vánoce. I když já si osobně myslím, že nejkrásnější dárek pro tyhle lidi je plný kostel skvělého publika. Tak co, pomůžete nám s tímto dárkem?

Se taáák těšíme, že jsem málem zapomněla zmínit akci **Betlémské světlo. Ano, bude také 24. 12. 2024 od 13 do 15 hodin.** Tento plamínek odebraný z věčného ohně, který hoří v jeskyni pod bazilikou Narození Páně v Betlémě v centrální části Palestiny, představuje symbol míru, lásky, naděje a přátelství a takové symboly přeci nesmí v našem kostele chybět.

No a aby byla atmosféra Vánoc dokonalá, budete si moci prohlédnout téměř světovou raritu – **HÁČKOVANÝ BETLÉM**, jehož autorkou je členka našeho Spolku.

*Za Spolek pro kostel Fořt
Monika Snopová, člen*

ZÁHADNÝ POMNÍČEK

V roce 2021 jsem ve třetím čísle občasníku Netopýr (www.cernydul.cz/obcan/obcasnik-netopyr) zveřejnila článek o tom, že při bourání vyhořelého prasečáku v Čisté majitel Lukáš Marek objevil pískovcový pomníček s datem **22. 1. 1939**. Respektive znovuobjevil, neboť předchozí majitel Vladimír Šimek o něm věděl.

Hospodářem na již neexistujícím velkém statku čp. 56, k němuž pozdější prasečák náležel, byl do r. 1945 sedlák Franz Rücker. Těch pár dat, která k jeho rodině mám, s datem na pískovci bohužel nekoresponduje a pátráním na Googlu jsem si také moc nepomohla. Mamka si však matně vzpomíná na nález nějaké kamenné hlavy u sousední papírny kdysi před lety. Možná právě k tomuto pomníčku patřila.

Tomu by narával fakt, který jsem nedávno zjistila na matrice ve Vrchlabí. Rückerova první žena Aloisie, narozená roku 1906 v Lánově, totiž zemřela – v pouhých 31 letech – **22. 1. 1938**. Člověk se neubrání

ní fantazii a hned mu běží před očima, že vdovec Franz k prvnímu výročí úmrtí své ženy nechal vyrobit pomníček – její bustu. Jenže se mi na druhou stranu nezdá, že by na něj dal vytesat právě datum výročí úmrtí místo data úmrtí samého. Nebo

to je datum svatby s druhou ženou a její busta? Velice nepravděpodobné. Datum narození syna Günthera to ale není.

Čert ví a moc už není koho se zeptat. 19. května jsem do fořteckého kostela pouštěla skupinku Němců, rodinu Bergmann, a následně jsem ke své radosti zjistila, že usměvavá skoro devadesátiletá paní, která si na kostel z dětství dobře vzpomínala, pochází z Čisté z čp. 14 (dnes rodina Kozakových) a čp. 155 (pan Tichý). Mimo jiné mi řekla, že vpravo seděly v lavicích ženy a vlevo muži a že při prvním přijímání to bylo hrozné, protože předtím nesměli nic jíst. Na můj dotaz, zda je v kontaktu ještě s někým z Němců pocházejících z Čisté, odvětila, že všichni už jsou zřejmě po smrti.

Asi se už nikdy nedozvíme, na co ona drobná památka odkazuje. Ale kdoví, třeba se někde otevrou nějaká dvířka a lup! Všecko zapadne na své místo.

Karolina Boková

PÍSNÍČKY A TANCE JSOU TÍM NEJKRÁSNEJŠÍM DĚDICTVÍM

Více než tři desítky dospělých všeho věku a přibližně stejně tolik dětí od nejmenších až po „náctileté“ spojuje jméno „Regionální národopisný soubor Krkonošský Horal.“ Dvakrát týdně se schází v Malém sále Kulturního domu Střelnice ve Vrchlabí, aby společně zpívali písničky nebo tancovali tance našich předků, horalů z českých částí Krkonoše i blízkého Podkrkonoší, a pomohli tak zachovat to nejkrásnější dědictví.

Jak se Horal zrodil

První krok k tomu vlastně udělala ještě za hrabat Harrachů paní Anna Vejrychová, která ve volných chvílích chodila po horách, zpovídala pamětníky a zapisovala si pilně již tehdy pomalu mizějící písničky a tance. Pokračovala v tom i její dcera, Božena Malínská, která pracovala jako vychovatelka hraběcích dětí. Později se tomu věnovala i její vnučka Božena Lelková. Po druhé světové válce byli lidé nadšení z míru i možnosti po letech nesvobody znovu vzkřísit národní život, proto si šli kroje a zakládali i folklorní soubory. Ve Vrchlabí založila v roce 1949 paní Radechovská soubor Hořec. Roku 1953 založil ředitel hudební školy a sběratel krkonošských písní pan Josef Václav Kratochvíl soubor Krakonoš a členové Hořce i s vedoucí přešli do Krakonoše. V roce 1958 však vedoucího souboru přeložili do Českých Budějovic a soubor bez jeho vedení zanikl.

Členkou Krakonoše byla i paní Božena Lelková a té se po tom tak stýskalo, že se začala snažit sama a 14. září 1958 se v tehdejším Okresním domě pionýrů sešel na první zkoušce její nový soubor. Ten byl zpočátku souborem písní a tanců bez zaměření na určitou oblast, ale postupně se čím dál víc věnoval tancům a písničkám z Krkonoše, až byl v roce 1962 pojmenovaný Národopisný soubor Horal. Vedoucí paní Lelková se postupně vzdělávala, soubor pod jejím vedením vzkvétal a měl vystoupení krom mnoha místních akcí i v Polsku nebo na Slovensku a několikrát se objevil i v Československé televizi.

Během osmdesátých let však vinou neshod se zřizovatelem i okresním vedením strany soubor spíše živořil, ale vytrvalá vedoucí se tím nedala odradit a soubor se pod jejím vedením dočkal revolučního roku 1989.

V roce 1990 však paní Božena Lelková ve věku 75 let zemřela a soubor po ní převzal její syn Stanislav Lelek a jeho žena Eva. Soubor začal znovu vzkvétat, několikrát se zúčastnil známého festivalu ve Strážnici, vystupoval i v Německu a Polsku a v roce 2004 se poprvé vydal na největší folklorní festival Evropy Europeade do města Nuoro na Sardinii. Festivalu Europeade se účastnil celkem dvanáctkrát v různých místech Evropy – ve Francii, Itálii, Litvě, Lotyšsku, Estonsku, ve Švédsku nebo Finsku. Během let

součásti souboru, kde zpívají písničky a tančí tance malých pasáčků i řemeslnických učedníků. Pokud vytrvají, dychtivě na ně čeká „juniorská“ taneční skupina, kde mladší i starší dospělí tančí už fyzicky a pohybově náročnější tance, ty nejkrásnější tance našich předků – „Vosiku“, „Pernikáře“, „Křížlickou“, svatební tanec „Na cukr, na kafe“ a mnoho dalších. Pro členy zralejšího věku je pak „seniorská“ taneční skupina s tanci klidnějšími, fyzicky nenáročnými. Většina souboru zároveň zpívá a pro všechny muzikanty máme místo v souborové kapele.

V posledních letech míváme mezi 15–20 vystoupeními ročně, převážně v blízkém okolí. Letos jsme nejdelší cestu měli v září, kdy jsme v době vrcholících povodní vystupovali v krásném Národopisném muzeu v Praze. Rádi bychom znovu vyrazili na festival Europeade, ale zdá se, že se organizátorům dosud nepodařilo najít pořadatelské město pro příští rok a budoucnost je tak nejistá.

Podle množství členů se Horal může zdát jako velký soubor, ale ne všichni se vždy účastní všech zkoušek a vystoupení, proto rádi přijmeme každého, kdo si rád zatancuje, zazpívá nebo zahráje. Na věku ani zkušenostech nezáleží,

u nás každý najde místo, a co je potřeba, to ho naučíme. Moc rádi přivítáme také jakéhokoliv muzikanta, v současnosti nám chybí hlavně klarinetista.

Krkonošský Horal se schází ve Vrchlabí, ale jeho členové pocházejí ze širokého okolí – Jilemnice, Hostinného, Lánova, Prosečného, Valteřic a dokonce i ze Žacléře. Dlouholetým členem souboru je i Roman Skřehot z Čisté, jemuž sice velké pracovní vytížení v současnosti nedovoluje častou účast na zkouškách, ale je to náš nejzkušenější tanečník, který se nezalekne ani toho nejnáročnějšího tance a pamatuje si i některé v Horalu v současnosti zapomenuté tance, které se chystáme znovu oživit.

Tomáš Novotný

se podařilo založit i dětskou složku souboru, Krkonošský Horálek a splnit sen zakladatelky souboru – tančit řemeslnické tance tří generací.

Na podzim roku 2020, po třiceti letech v čele souboru, v nedožitých 70 letech zemřel vedoucí souboru Standa Lelek. Dnes vede soubor Tomáš Novotný z Vrchlabí.

Krkonošský Horal dnes

Na rozdíl od mnoha jiných souborů je Krkonošský Horal souborem bez věku – své místo v něm najdou tříleté děti i velební kmeti. Pro ty nejmenší je určená příprava – Krkonošský Horáleček, kde se pod něžným vedením Lucky Mlatečkové formou her učí základům rytmiky a tance. Větší děti najdou uplatnění v Krkonošském Horálku, dětské

ČISTÁ

Z německé Vlastivědy vrchlabského okresu, sestavené Franzem Jirasekem v letech 1907-1915, byly již kapitoly o Černém Dole a Fořtu v Černodolském zpravodaji v minulosti uvedeny, proto je teď na řadě také kapitola o Čisté. Chybí v ní ovšem odstavec o vodovodu, protože ten jsme v rámci článku „Katastrofální situace s vodou není v Čisté poprvé“ otiskli už v prosinci 2023.

ČISTÁ

(727 rezidentů, 130 domů)

U mostu pod Purkhýblem se obec Čistá (v originálu *Lauterwasser*) bezprostředně napojuje na Černý Důl (*Schwarzental*) a leží podél okresní silnice v údolí Stříbrného potoka (*Silberbach*). Území obce má rozlohu 620 ha, 95 a, 97 m². K Čisté patří také dům čp. 138 nad Lathovým lomem u Černého Dolu (již nestojí, dnes navážka nedaleko brány do lomu). Tak jako ostatní údolní obce severního okresu je i Čistá vysloveně podélná (lánová) ve s jižní hranicí u „Břizy“ pod křižovatkou silnic Vrchlabí (*Hohenelbe*) – Rudník (*Hermannseifen*) a Hostinné (*Arnau*) – Černý Důl. Východní část vsi, tzv. „malá strana“, je jenom úzká a dosahuje až k hranicím (*rudnického*) Bolkova (*Polkendorf*) a Rudníku. Na jihu Čistá hraničí s Fořtem (*Forst*), na západě s Dolním, Prostředním a Horním Lánovem (*Nieder-, Mittel-, Oberlangenau*), na severu s Černým Dolem. Západní, větší částí protéká potok Grundwasser (dnes bez názvu, znamená „podzemní či spodní voda“) a jeho přítoky z Bíny (*Biener*); místo zvané Peklo, navazující na Horní Lánov a Bönnischovy Boudy, je zavlažováno Pekelským potokem, jedním z potůčků oblasti Čerstvá Voda (*Frischenwasser*). U Erlebachova mlýna (už nestojí) vytéká zleva, z pěkného a tichého čísteckého Bolkova (*Pföfenzehltal*), Smrčinový (ev. Zrcadlovy) potok (*Fichtenwasser*). Zde stálo, pravděpodobně v blízkosti husity zničeného Antoniusburgu (*Purkhýblu*), nejstarší čístecké obydlí – dům lesního. Na tomto místě dnes stojí stavení čp. 1 (Pokud myslí chaloupku čp. 1 nalepenou z jihu na skálu Purkhýblu, jedná se už ale o katastr Černého Dolu. Čístecké čp. 1, které dnes už neexistuje, stávalo o 250 m dál směrem do čísteckého Bolkova).

Toto první osídlení mohlo existovat už okolo roku 1350. Dnes má Čistá 727 obyvatel a 130 domů, z nichž je 119 obydlených. Zbylých 11 domů má číslo popisné a, b, c či slouží továrnám jako sklady.

I když je v obci mnoho dřevěných domů, v žádném případě nepůsobí nuzným dojmem. Jako pozoruhodnost, co do konstrukce tvaru střechy (mansardové střechy), musíme jmenovat hospodářskou budovu čp. 63 (*L. Truchlý naproti penzionu Šťastných za potokem*).

Název obce se vysvětluje tak, že v dobách dolování v Černém Dole proudila Stříbrným potokem kalná voda, neboť zde byly rudy

roztloukány a propírány. Než ale voda potoka do Čisté dotekla, byla opět „čirá“ (*lauter, Lauterwasser = čirá voda*).

Stará obecní pečeť má ve znaku sukovitý dub s nápisem na okraji „Pečeť obce Čistá“, což odkazuje na výskyt dubových porostů.

Jako zvláštnost je potřeba zdůraznit bohatství ovoce v obci.

Osadníci se pravděpodobně brzy začali věnovat zemědělství, ačkoli se také podíleli na těžbě v černodolských zlatých a stříbrných dolech. Kdysi byli vlastníci v Čisté povinni robotou panstvu ve Fořtě. (Str. 1070)¹⁾

Průmyslovými podniky jsou v současnosti strojní papírna Moritze Götzla (str. 891)²⁾ a papírna-komanditní společnost Rudolfa Hofera (str. 892)³⁾. Mimo to má Čistá ještě obilný mlýn (majitel Johann Erlebach, u soutoku Stříbrného a Smrčinového/Zrcadlového potoka), druhý obilný mlýn byl v minulosti v čp. 72 (později vila továrníka Hofera naproti MŠ) u Mlýnského mostu.

Původní obyvatelé, každopádně němečtí katolíci, přestoupili později k protestantismu a v roce 1606 měli vlastní školu v čísle popisném 41, modlitebnu v čp. 137 a hřbitov na čp. 32.⁴⁾ Farně patřila tehdy už samostatná obec k Rudníku. V roce 1607 byla Čistá od farnosti Rudník oddělena a přiřazena do farního obvodu Fořt, tehdy rovněž protestantského. Na konci 17. století přestoupili obyvatelé Čisté opět ke katolicismu. Od té doby bez přerušení probíhalo školní vzdělávání ve Fořtu. Podle fořtecké školní kroniky se pro žáky z Čisté od 1. listopadu do 30. dubna vyučovalo v obecním domě čp. 125 v Čisté (dnes Šilhanovi naproti ZŠ) a od 1. května do 31. října navštěvovaly čístecké děti společně s fořteckými dětmi školu ve Fořtě. Proto mívál tehdejší učitel ve Fořtu až do r. 1870 vždy nějakého školního pomocníka. Roku 1870 bylo toto podučitelské místo zrušeno a Čistá získala samostatnou školu. Od roku 1871 se vyučovalo v domě čp. 125, ale první učitel Franz Zabrodsky bydlel v domě č. 63 (*L. Truchlý*). Dne 7. dubna 1873 byl položen základní kámen nové jednopodlažní školní budovy. 15. září 1873 zde bylo zahájeno vyučování.

Franz Zabrodsky zemřel v roce 1880. Během prázdnin 1879–80 byla školní budova zvýšena o jedno patro, aby mohla být škola dvoutřídní. Na postu řídícího učitele působili: Karl Kintzl 1880–81, Adalbert Sommer 1881–1908,

Wenzel Fink od r. 1908 doposud. Jako učitelé byli činní: Johann Göllner 1880–1883, Johann Kober 1883–1886, Johann Müller 1886–87, Josef End 1887–1892, Karl Pawelczak 1892–1894, Bernhard Schöps 1894–1896, Johann Ditz 1897, Johann Kirsch 1897–1907, Josef Röller 1908–1909. Coby náhradníci Rudolf Fischer od 15. září 1908 do 31. října 1908 a Franz Werner od 24. listopadu 1908 do 31. září 1909. Dále jako učitel 1. třídy Alois Rumler od 1. října 1909 doposud. Od začátku školního roku 1912/13 byla ke 2. třídě provizorně zřízena paralelní třída. Na místo provizorního učitele byl 15. září 1912 dosazen Richard Matzer, který zde učí dodnes. Jako učitelky ručních prací působily Marie Hamaček 1880–1899 a Agnes Thim doposud. Vyučování katolického náboženství je v péči fořtecké duchovní správy. Od 10. listopadu 1910 se na škole po skupinách vyučuje také evangelické náboženství pro evangelické žáky z Černého Dolu, Čisté a Fořtu, a to péčí evang. duchovní správy v Rudníku. Počet školáků se v posledních letech zvýšil až na 132 školu navštěvujících dětí. Kromě toho navštěvuje ještě 8 žáků jiné školy.

Poštovní úřad existuje od 1. července 1886 a má napojení dvakrát denně na jízdní poštu Vrchlabí – Černý Důl. Jako poštovník působili Franz Menschel do 16. června 1912, Anna Menschel dosud.

Čistá až do roku 1848 podléhala vrchnostenské soudní moci panství Fořt, měla ale také své místní soudce. Průkazně zjištěni byli tito: Johann Erben 1740, Ignaz Thamm 1753, Ignaz Erben 1753–1771, Anton Erben kolem 1800, Johann Amler 1810, Anton Erben 1819, Aloisius Exner 1820–1822, Anton Lahmer 1825, Josef Pohl 1827, Ignaz Tauchmann 1830, Franz Exner 1831–1836, Anton Tauchmann 1837–1842, Josef Tauchmann 1845 a Franz Rücker.

Funkci purkmistra vykonávali: Franz Rücker čp. 56 (statek stával u horní Götzlovy papírny - KRPY) – 13 let do roku 1860, Anton Erben do r. 1866, Johann Tauchmann čp. 57 (dnes novostavba za penzionem Šťastných) do r. 1868, Josef Pohl do r. 1888, Josef Zirm čp. 63 (*L. Truchlý*) do r. 1891, Josef Rücker čp. 68 (dnes tělocvična) do r. 1894, Franz Menschel do r. 1897, Heinrich Erben čp. 67 (naproti tělocvičně) do r. 1901, Josef Erben čp. 29 (Rejlovi nad novou hasičskou zbrojnicí) do r. 1910, Josef Zirm čp. 63 do r. 1910 a Johann Erlebach dodnes.

ČISTÁ

Místní spolky spolu s rokem založení: Spolek veteránů „Válečný sbor“ 1875, Dobrovolní hasiči 1878, Německý (národní) svaz dělníků 1899, Německý zemědělský, lesnický a včelařský spolek 1904, sekce Zemského centrálního spolku pro chov včel 1901, místní skupina Svazu Němců v Čechách 1910.

(Zde by byla ona část o vodovodu, uveřejněná ve zpravodaji prosinec 2023.)

Jako důležité staré **dopravní cesty** je potřeba zmínit Bínerskou cestu (*Bienerstrasse*) z Horního Lánova do Černého Dolu. Druhá

stará „Horní cesta“ („Hochstrasse“) vede přes Smřčinu (*Fichtenkoppe*) k Hoffmannově boudě, třetí údolím Smřčinového/Zrcadlového potoka (*Fichtenbachtal*) nebo čísteckým Bolkovem rovněž k Hoffmannově boudě.

Na Bínerské cestě stojí 3 staré **kapličky**⁵⁾, které dřívější obyvatelé postavili zřejmě z důvodu zvláštních a nálehavých proseb a které jsou obzvláště v zimě vítanými orientačními body, při bouřce mohou skýtat i jakousi ochranu.

Jinak v obci samotné existují ještě dvě kapličky – u Götzlovy papírny⁶⁾ a u křižovatky sil-

nic v dolní části obce.⁷⁾

Připojení Čisté na **elektrárnu** v Poříčí (*Parschnitz*) je již zajištěno a brzy se už také začne s prvními pracemi. Snad také dlouho očekávané vlakové spojení, provázené oprávněnými nadějemi, brzy bude, neboť lokální dráha Vrchlabí – Lánov – Čistá – Černý Důl zaujímá v předloze zákona jedno z prvních míst.⁸⁾

Přeložila Ita Cyrusová

Poznámky (kurzívou) a překlad doplňujících textů K. Boková

¹⁾ Str. 1070: Držitelé hospodářství v Čisté museli svého času robotně pracovat na panském statku ve Fořtě. Počet pracovních dní se odvíjel od velikosti majetku. Nejméně majetníci museli ročně odpracovat 13 dní, střední 26 dní a sedláci tolik, jak často byli potřeba.

²⁾ Str. 891: (Pozdější KRPA uprostřed Čisté, dnes přeměněná v krásný multifunkční objekt) Ale také v okolí Vrchlabí byly skoro v tu samou dobu jako založení vrchlabské výroby papíru zakládány papírny, jako v Čisté, kde je podle fořtecké farní kroniky už v roce 1674 jako první papírník zmiňován nějaký Christoph Baier. Zda byl zároveň majitelem, není známo. Mělo tu být v papírně zaměstnáno na 100 osob, jimž byla týdně vyplácena mzda 300 zlatých.

Jako první známý majitel je jmenován Jan Bedřich Bohuslav Kotulínský z Kotulína a Křížkovic, dědičný pán na Fořtě. Od něj přešla papírna dle kupní smlouvy z 2. ledna 1722 na papírníka Gottfrieda Patzelta, po němž podnik opět změnil svého majitele. Mezi nimi jsou jména Franz Kiesling, Christoph a Franz Peiker, Karl Kraus, bratři K. Augustin a A. Johann Kieslingové, Friedrich Kiesling, Anna Czihak a K. J. Swojetinsky. Od posledně jmenovaného přešla mezitím na továrnu upravená papírna v roce 1869 koupí do vlastnictví pana Moritze Götzela, jehož syn, pan Richard Götz, jako jeho následovník výrobu lepenky provozuje.

³⁾ Str. 892: (Pozdější zemědělské učiliště na křižovatce, původní budova továrny stále stojí) Papírna na balicí papír Hermann Hofer & synové, Čistá. Založena panem Wenzelem Adolfem roku 1882 jako brusírna dřeva, potom přeměněna na továrnu na balicí papír, později byl podnik převeden na současné majitele.

⁴⁾ Pokud se skutečně mluví o místech v Čisté a Nr.-C. opravdu znamená číslo popisné (*Nummer-Conscriptions*) – a na jiném místě se to potvrzuje, protože jedno čp. z minulosti se známými reáliemi přesně sedí na totéž čp. v současnosti – pak by škola v čísle popisném 41 byli dnešní Rejlovi kousek pod novou hasičskou

zbrojnicí, modlitebna v čp. 137 by sídlila naproti přes údolí v chalupě Možných z Hradce Králové a hřbitov by se nacházel u čp. 32 Václava Kříže kousek výš na kopci. Tedy vše nedaleko od sebe. Hlavně to poslední, ten hřbitov, je ale docela záhada. Těžko ji však objasníme, přeci jen je to víc jak 400 let a tyto zajímavé informace zřejmě nemáme čím doložit.

V knize o Černém Dole z r. 2014 na str. 128 v kapitole o škole stojí věta, že: „Počátky školní výuky v Čisté jsou kladeny do roku 1606, kdy se vyučovalo v domě čp. 41, v protestantské modlitebně čp. 137 a na hřbitově v domě čp. 32.“ Ale pokud autoři vycházeli z věty oné německé Vlastivědy vrchlabského okresu z r. 1915, které se právě věnujeme, pak to není správně přeloženo a věta chybně dostala zcela jiný smysl.

⁵⁾ Dvě kapličky, stojící pro někoho možná překvapivě na čísteckém katastru, byly díky několika aktivním lidem v poměrně nedávné historii vzkříšeny z ruin, ta třetí již nestojí.

Ze tří těchto kaplíček ta nejbližší k Lánovu patřila k usedlosti čp. 41 (dnes Rejlovi pod novou hasičskou zbrojnicí). Potvrzuje to jak zápis v nemovitostním rejstříku stavebních parcel, tak samotná knihovní vložka k čp. 41. Stála a stále stojí na stavební parcele č. 151.

Kaplička o 100 metrů dál směrem k černodolskému lomu svým umístěním jakoby náležela k dlouhé nudli pozemků hospodářství čp. 31 (nová hasičská zbrojnice), ale v knihovní vložce k čp. 31 nefiguruje. V nemovitostním rejstříku stavebních parcel je k její parcele č. 150 uvedeno přeškrtnuté původní „Gemeinde Lauterwasser“, tedy obec Čistá v Krkonoších coby majitel (knihovní vložka č. 147) a nad tím je doplněno „Stavební parcela“. Dnes se jedná o některou z pozemkových parcel 1276/14, 1276/21, 1321/2 a 1321/4 (bez přesného zaměření nepřehledná situace). Jediný zápis ke st. parcele č. 150 z 16. 2. 1867 v knih. vložce č. 147 říká, že „Na základě protokolu Okresního úřadu Vrchlabí z 28. dubna 1866 je majetkové právo vloženo na „Gemeinde Lauterwasser“.

To samé platí pro třetí kapličku nejbližší k Černému Dole, která již zanikla – jakoby svým umístěním patřila k dlouhému pruhu pozemků statku čp. 20 (který stával nad p. Hemelíkem čp. 21 a který také již dlouhá léta neexistuje), ale v nemovitostním rejstříku st. parcel je k její parcele také uvedeno jen přeškrtnuté původní „Gemeinde Lauterwasser“ = obec Čistá v Krkonoších coby vlastník, nad tím je doplněno „Stavební parcela“ a v knihovní vložce k čp. 20 vskutku nefiguruje. Stála na st. parcele č. 149, dnes je to p. p. 1359. Jediný zápis ke st. parcele č. 149 z 16. 2. 1867 v knih. vložce č. 147 také říká, že „Na základě protokolu Okresního úřadu Vrchlabí z 28. dubna 1866 je majetkové právo vloženo na „Gemeinde Lauterwasser“.

⁶⁾ Je dokonce viditelná na starých pohlednicích. Také ji potvrzuje zápis v nemovitostním rejstříku st. parcel a v knihovní vložce k čp. 50 v Čisté (budova papírny, pozdější KRPA a ještě později TOJIBA). Stávala u silnice, dnes jakoby ve vjezdu k čp. 47 (Slovákovi), na stavební parcele č. 155.

⁷⁾ Tady je trošku zmatek. Dle starších map vskutku stávala jedna kaplička na pozemku zaniklého domu čp. 100, dnes zhruba v prostoru, kde byly dlouho kontejnery na tříděný odpad, než se přesunuly do sběrného dvora. Potvrzuje to jak zápis v nemovitostním rejstříku st. parcel, tak zápis v knihovní vložce k čp. 100 – tam se konkrétně píše, že na základě kupní smlouvy z r. 1826 je do ní zakomponován závazek trvale udržovat kamennou kapli Panny Marie, postavenou na pozemku č. 159. Kdoví kdy zanikla, nikdo ji už nepamatuje. Ale jeden pamětník si zas vzpomíná na jinou kapličku o kousek dál, a to u domu čp. 94 - Svobodovi pod křižovatkou. Teď do toho všeho ještě ten „můj“ křížek alias Nepomuk kousek vedle - kdo se v tom má vyznat! ☺

⁸⁾ Avšak první světová válka, s jejími kolosálními těžkostmi, změnami a jinými prioritami, tomu učinila přítrž, jak jsem se už dříve někde dočetla. Ale zřejmě bylo důvodů víc - Alois Menčík (1882-1964) totiž na tento plán vzpomíná ve svých poválečných pamětech, jejichž originál je ulo-

ČISTÁ

žen v Archivu Národního technického muzea v Praze, takto:

„Již v roce 1911 jsem měl v úmyslu stavět železniční přípojku z Vrchlabí do Černého Dolu. Jednání s úřady se však protahovalo až do vypuknutí světové války. Za války jsem usiloval spolu s jinými podnikateli o to, aby na stavbu přípojky byli přiděleni ruští a srbští zajatci, avšak ani k tomu nedošlo. Po válce pak byla zřízena silnice do Janských Lázní a lanovka, takže zřízení železniční přípojky nebylo již tak naléhavé. Po válce jsem také dal v naší kance-

láři vypracovat plán na stavbu druhé silnice do Vrchlabí. Podobně tomu bylo i s regulací Stříbrného potoku. Kdyby se bylo postupovalo normálním úředním postupem, bylo by povolení uděleno až někdy v říjnu či v listopadu, kdy se již nedá pracovat. Proto jsem sjednal s předsedou okresního výboru, že budu regulaci sám financovat, bude-li mi povolení uděleno bez průtahů. Byrokracie nám stavěla do cesty zbytečné překážky, jež bránily rozvoji textilního podnikání. Dělo se tak zvláště při řízení vodoprávním, při němž byly úřadům vždy přednější zájmy nějakého rybářského spolku

nebo výletníků než potřeby našeho průmyslu. Tak například v Lísné (pozn. red.: správně v Líšném) u Malé Skály jsem chtěl naši přádelnu rozšířit na výrobu bílé a barevné příze, avšak stavba nebyla povolena z vodoprávních důvodů, z ohledu úřadů na koupání výletníků z Malé Skály. S překážkami úřadů jsem se setkával také při snaze o rozšíření elektrárny ve Spálově, kdy z konkurenčních důvodů proti tomu zakročil elektrárenský svaz v Hradci Králové, ovládaný agrárníky. Zájmy průmyslu nacházely mnohdy většího pochopení u sociálních demokratů než u stran pravicových.“

OBNOVA POZAPOMENUTÉHO POMNÍČKU

Kdo z vás mladších dneska ví, že nad Černým Dolem, cestou od louky se zázemím pro paraglide k nedalekému pískovcovému křížku, je v mezi schovaný malý pomníček?

Vztahuje se ke smutné události z roku 1964, kdy tu při práci v traktoru zahynul Jiří Reško, když se s ním stroj na svahu převrátil. Žil v Čisté v domě čp. 64, což je dnes Krkonošská chaloupka pod Penzionem u Šťastných, a pracoval v místním státním statku.

Po jedenácti letech mu zde byla 12. září 1975 na popud pracovníků Státního statku z Čisté a Láňova zřízena pamětní deska. O této události podává zprávu článek v posledním čísle čtvrtletníku Zpravodaje sloučené obce Černý Důl téhož roku (<https://www.cernydul.cz/obcan/cernodolsky-zpravodaj/?page=3>, zcela dole „Zpravodaje 1974-1989“, číslo ČDZ 1975-4). Černou skleněnou desku vandalové však zřejmě brzy zničili a betonové těleso památky spadlo nebo bylo povaleno hlavou dolů...

Jiří Reško
(foto ze sbírek Krkonošského muzea)

Letos je to rovných 60 let od skonu Jiřího Reška a příští rok zas 50 let od zřízení pamětní desky, a proto vznikla taková malá iniciativa, aby byl pomníček aspoň skromným způsobem obnoven. To „skromným“ znamená, že ač byl nápis ponechán ve stejném znění, desku skleněnou nahradila deska z tzv. sendviče (vrstev hliníku a plastu). Navíc byla vyrobena o trochu větší, aby překryla původní, zahloubené místo, jež bylo značně nerovné a tedy problematické. Betonový sokl byl ponechán převrácený hlavou dolů, protože pevně sedí v zemi, tváří k jihu, a je tak vlastně docela chráněný. Snad si ho pasoucí se kravičky příští roky nebudou moc všimnout. Velký dík patří grafikovi Zdeňku Máslovi z Vrchlabí za bezplatnou výrobu a instalaci.

16. října 2024 byla tedy po šesti deseti letech od úmrtí Jiřího Reška vzpomínková deska znovu umístěna. Zkuste na své procházce místo najít a věnovat tomuto obyvateli Čisté myšlenku.

Karolina Boková

Aktu se zúčastnili zástupci ředitelství Státního statku, zástupci ZO KSČ, MNV, NF, pozůstalí a pracovníci hospodářství Čistá v Krkonoších.

Pamětní desku odhalili předseda MNV Miroslav Šilhan a náměstek ředitele Státního statku Josef Falta.

Z tehdejších účastníků žijí například Antonín Janeček, dcera J. Rešky paní Cermanová, již děkuji za fotky, a Miroslav Šilhan.

TĚŽBA MĚDI A UHLÍ V NAŠEM OKOLÍ

Kdysi jsem v textu Františka Jirásky o Dolním Lánovu narazila na pasáž o těžbě mědi v blízkosti Fořtu. Po několika letech se ke mně dostala dokonce i mapka, kde byla ona dvě místa zakreslena. Byl to takový impuls k tomu, mrknout se do zdrojů, z nichž čerpal, a pokusit se zjistit přesnější polohu těchto a dalších lánovských nálezů mědi. Díky knize dolnolánovského rodáka Rolanda Zirma, starým mapám z Krkonošského muzea a jejich srovnáním s mapami dnešními se mi to snad aspoň přibližně podařilo.

Nejdřív jsem se ale obrátila na geologa a speleologa Radka Táslera. K lánovským ani černodolským kutistům mědi sice bohužel nic neměl, ale poslal mi obecný text k Cu rudám v naší oblasti:

Před 358 až 251 miliony let v období, kterému geologové říkají karbon a perm, se z mohutného horstva Prákrkonoš splachovalo do pánví v Podkrkonoší obrovské množství zvětřelého horninového materiálu. V teplejším a vlhčím období karbonu vznikaly v bažinatém terénu uhelné pánve karbonu a další pestré sedimenty, ze suššího období permu pak známe načervenalé pískovce. Pro nás jsou významné karbonské pestré vrstvy zelenošedých prachovců, vápenců, jílovců a jemnozrnných pískovců, geology nazývané rudnický obzor. Táhne se v tloušťce 30 a 150 m od (Mříčné) Jilemnice po Rudník. V těchto vrstvách se vyskytují mimo jiné minerály azurit, bornit, covellin, chalkopyrit, chalkozín, chalcedon, chryzokol a malachit. Všechny tyto minerály mají společné, že obsahují měď, a proto se zřejmě již od 14. století s různou intenzitou těžily. Protože všechny vrstvy permokarbonsu mají úklon směřující na jih a jihovýchod, musely být doły vzdálené od Krkonoš hlubší než u Rudníku, kde nám vrstvy vycházejí na povrch. Nejintenzivnější byla těžba severně od Rudníku v Dlouhém lese a u Janovic v 19. století, po níž stále můžeme vidět množství zavalených šachet a propadlin. Jsou tu i zavalená ústí štol po geologickém průzkumu z 50. let 20. století. Mnoho měděné rudy tu již po staré těžbě nezbylo, a tak byla oblast novodobě těžby ušetřena.

Ve Vlastivědě vrchlabského okresu z let 1907-1915 Franze Josefa Jiraseka se v kapitole o dolování na str. 866, 868

a v kapitole o Dolním Lánovu na str. 1228 píše o mědi a uhlí toto:

V roce 1858 byla u Dolního Lánova v blízkosti vrstvy č. 125 na nejzazším okraji obce u Fořtu vyhloubena šachta a bylo zde zaměstnáno 4-5 horníků, aby zde kopali měď, která vystupuje na břehu Stříbrného potoka na pozemcích hospodářství čp. 89¹⁾ a 215²⁾ na dvou místech v mocnosti 1/3 metru. Při zkoumání rudy se však údajně zjistilo, že obsah mědi v ní je příliš nízký na to, aby se provoz vyplatil. Šachta byla později zajištěna kmeny stromů a zasypana.

Opakovaně se zde hledaly měděné rudy a uhlí, ale výtěžnost rudy byla příliš nízká. Uhlí nebylo nalezeno vůbec.

Kolem roku 1855 nechal jistý Gall z čp. 163 (v D. Lánově) těžit uhlí na východním svahu Forstbergu³⁾ u Dolního Lánova. V Čisté při hloubení studniční šachty u statku čp. 32 (dnes Václav Kříž) rovněž narazili na černé uhlí, které také zkoušeli místní průmyslníci. I při stavbě nového vodovodu v Čisté (1909) byly na několika místech nalezeny slabé vrstvy uhlí. Také v roce 1875 kopali Prusové uhlí v Údolí pokladů

(Schätzergrund, na starých mapách ale i v podobě Scherzergrund) u Horního Lánova. Jak však bylo uvedeno výše, všechny tyto pokusy byly zatím neúspěšné.

Podle Radka Táslera byl takový nález uhlí docela dobře možný, jednalo se zřejmě o hořlavé uhelné břidlice.

V knize Rolanda Zirma Údolí Malého Labe – díl 1, Dolní Lánov s místními částmi Malý Lánov a Kovářov z r. 2002 najdeme na str. 189 následující informace:

Za zmínku stojí těžba mědi v Prostředním a Dolním Lánově. Měď se těžila u „Roschka-Grof“⁴⁾ směrem k Matzerovu lesu⁵⁾ přibližně do roku 1916. Na šachtě hluboké asi 90 metrů se 100 metrů dlouhou příčnou chodbou a o dalších 15 metrů hlouběji se těžil Kupferkies = = měděný kyz a Kupferblende = = měděné blejno. Bylo zde zaměstnáno 40 mužů. Ti se museli potýkat s četnými průvaly vody. Výtěžnost byla příliš nízká, a tak byla těžba na konci války opět zastavena.

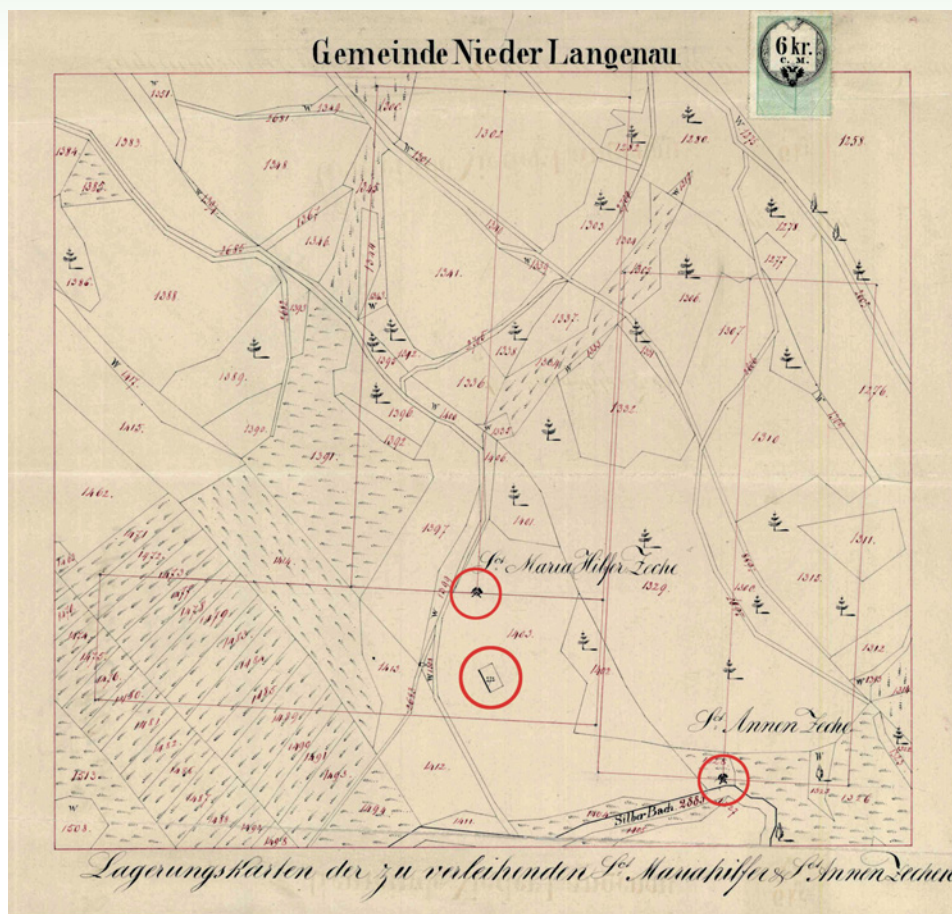
U Jakela – truhláře⁶⁾, neda-leko jezu na Labi, byla také pracovní šachta, kde se kopal měděný kyz a opět se od toho upustilo. Šachta zde byla ještě v roce 1945, z bezpečnostních

Mapka - císařské povinné otisky z r. 1842, v červeném kroužku dolnolánovský dům čp. 215 v blízkosti Fořtu

Zdroj: ČÚŽK

TĚŽBA MĚDI A UHLÍ V NAŠEM OKOLÍ

Mapa ukazující důlní míru u čp. 215, což samo o sobě nedokládá, že se tam měď dolovala. (SOA Zámorsk)

důvodů nad ní byla postavena bouda. Ale přímo do kopce vedla ještě jedna chodba, která byla zabezpečena. V roce 1944 tam několik mužů vykopalo bezpečnostní chodbu, ve které bylo možno skrýt se před nálety.

Ve Vlastivědě vrchlabského okresu se v kapitole o dolování na str. 859 píše také obecně o tom, že hornickou minulost nám i v současnosti připomínají, respek-

tive do r. 1945 připomínaly, (německé) místní názvy:

I když se v Údolí pokladů (Schätzergrund/Scherzergrund) u Horního Lánova našlo jen málo pokladů, určitě se zde také těžilo. S menší pravděpodobností se zmýlíme, když název údolí „Hölle“ (normálně peklo) pod Bönischovými Boudami odvodíme z „Halde“, protože dodnes jsou zde patrné četné haldy a podle lidové slovesnosti se

majitel zámku a polností okolo Joachim Dutschke se zde před více než 20 lety pokoušel pěstovat révu, aniž by předtím o tom věděl. Jinou kapitolou na delší povídání by bylo, že když už jim réva plodila, jeden vykuk všech 250 cenných rostlin vyrval ze země a ukradl a zpátky nedostal nic.

³⁾ Forstberg, Forštecký kopec, je zřejmě ono nepříliš výrazné návrší s kótou 499 m u bývalého hospodářského letiště/kompostárny, které je v dnešním mapách označeno jako Malá Sněžka. V praxi se však Malá Sněžka říká vrchu o 1,4 km více na jih, který je v mapách označen jako Čihadlo s kótou 523 m.

Situace dnes (zdroj - Mapy.cz)

stále chodí „in die Höllen“ (do pekel nebo tedy k haldám). Obzvláště hojné jsou takové pozůstatky a názvy u Černého Dolu. Zmíníme jen „Katzenhübel“ (halda) (Kočí kopeček) u „Schachtlöchern“ (u Šachtových děr), „Eisengrund“ (Železný důl), „Berghaus“ a „Silberbrücke“ (Stříbrný most). Ještě v poslední době bylo slyšet přezdívky „Erzbauer“ (Rudný sedlák) a „Goldseff“ (Zlatý Pepa), starší lidé pamatují také „Pochperichplon“ (podle staré stoupy, Pochwerk, na místě horní Menčíkovy fabriky) atd., atd.

Minimálně Kočí kopeček tam skutečně stále je – u kapličky u lomu, konkrétně za tou bliž k lomu, na kraji řídkého lesa, přes silnici od zpola zasypaného, menšího starého lomu s tábořištěm. Železný důl vedle Myslivny Škrabákových známe asi všichni a nedaleký Berghaus také.

Pokud víte k výše popsaným věcem více, pokud jste se třeba s traktorem někde propadli, nebo něco od pamětníků zaslechli, dejte mi prosím vědět.

¹⁾ Roku 1842 vlastnil toto hospodářství čp. 89 Johann Schreyer, r. 1945 Josef Graf. Čp. 89 stojí sice v Dolním Lánově, ale jeho pozemky sahaly až k Stříbrnému potoku (dnes Čistý) u Fořtu.

²⁾ Dům čp. 215 nalezneme cestou od bývalého hospodářského letiště/kompostárny k zámku ve Fořtě, je to první dům vlevo ještě před mostem přes Stříbrný potok. Jeho sousedem na sever byly právě polnosti čp. 89 v Dolním Lánově. V r. 1842 byl majitelem Josef Hanke, r. 1945 Josef Gall. U něj je v knize R. Zirma poznámka „Weinberg“ = „vinice“, což je zajímavé, když uvážíme, že současný

⁴⁾ Přezdívka sedláka Karla Grafa, narozeného r. 1909, z čp. 101 v Prostředním Lánově.

⁵⁾ Asi směrem ke kótě 502 m označené v mapách jako Nad Hájem. V r. 2008 František Jirásko psal, že před lety mu o místě cosi řekl jeden z pracovníků hospodářství Státního statku v Lánově.

⁶⁾ Čp. 191 v Dolním Lánově – u kapličky sv. Huberta přes most přes Malé Labe, doleva a na konec.

Přeloženo s pomocí DeepL.com,
Karolina Boková

MĚSTEČKO V OBRAZECH CO SE KDE POSTAVILO ČI PŘEDĚLALO

- Zdravotní středisko - nová fasáda, interiér, foto Daniel Diblíček
- Fořt - zvyšování patra u čp. 18, foto K. Boková
- Černý Důl - Bývalá půjčovna lyží Karhan, dnes zcela nový dům, foto D. Diblíček
- Rybníček v Čisté u nákladní lanovky, obnovený Pavlem Svrčkem, který letos dodal ke krásnému místu i křížek, foto K. Boková

SPOLEČENSKÁ RUBRIKA

V období od dubna do listopadu 2024 se u nás v městysi narodila:

- v červenci

Rozárka Brádlová – Černý Důl

Vítáme tě mezi námi a přejeme hodně štěstí do života!

Ve sledovaném období
(8. 4. 2024 – 10. 11. 2024)

se přistěhovaly 2 osoby do Černého Dolu a odstěhovalo se 11 osob
(5x Černý Důl, 6x Fořt).

Bohužel nás navždy opustili
tito naši spoluobčané:

- v červnu

paní **Marie Kavalíková**

z Černého Dolu (*nedožítých 93 let*)

- v říjnu

pan **Josef Bartůňek**

z Černého Dolu (*66 let*)

- v listopadu

paní **Zdeňka Miatinohová**

z Černého Dolu (*83 let*)

*Upřímnou soustrast pozůstalým
rodinám, přátelům a blízkým.*

Karolina Boková

PODÍLEJTE SE NA OBSAHU NAŠEHO ZPRAVODAJE!

Milí Fořtáci, Čistáci a Černodoláci,
budu velmi ráda, pokud přispějete
svým dílem do našeho zpravodaje.
Naše vesnice je pěkně dlouhá nuda
a člověk nemůže vědět o všem, co se
kde šustne. Jedinou podmínkou je,
aby byl text podepsaný.

S gramatikou či slohem si nedělejte
hlavu. Článek je možné odevzdat
i v papírové podobě.

Námětem pro váš příspěvek může
být třeba to, co vás trápí, nebo co
vás potěšilo, nějaké poděkování,
jubileum, zajímavý nálezy, akce,
kterou jste pořádali, nebezpečná
situace, prostě cokoli, co se týká
Fořtu, Čisté a Černého Dolu.

*Karolina Boková
tel. 731 179 682
infocentrum@lanov.cz*

MĚSTYS ČERNÝ DŮL VÁNOČNÍ STAN

tradiční týden akcí ve vytápěném pártý stanu na náměstí

PROGRAM VÁNOČNÍHO STANU 2024

26. 12. Čtvrtek

20:30 **Benjaming's Clan** – letos to rozjedeme hned od prvního dne

27. 12. Pátek

16:00 **Vosa jede** – oblíbený pořad pro děti plný muziky, soutěží a zábavy

20:00 **Černodolský štěk** – klasika, která ve stanu nesmí chybět

28. 12. Sobota

16:00 **Kouzelník Carlo** – kouzla, čáry a něco navíc

20:00 **Nadoraz** – oblíbená hradecká kapela, která ve stanu nikdy nechyběla

29. 12. Neděle

16:00 **Veselé pohádky pro malé diváky**

Výtvarné dílničky – panáčky z ponožek aj.

20:00 **VAŤÁK – Kabát revival** – s nimi „malý silvestr“

30. 12. Pondělí

16:00 **Cesta kolem světa s Nikolou** aneb písničky z celého světa,
diamantové malování a další zábava

20:00 **Alibi rock** z Jilemnice – osvědčená klasika

31. 12. Úterý

10:00 **Silvestrovská diskotéka pro děti** i s poledním přípitkem

ÚŘAD MĚSTYSE ČERNÝ DŮL

adresa: 543 44 Černý Důl čp. 48

telefon: 499 435 164, 499 435 276

e-mail: uradmestyse@cernydul.cz

IČ/DIČ: 00277720 / CZ00277720

V budově úřadu městysu sídlí také:

Podatelna

Muzeum podzemí Krkonoš

Spolek Sousedé

ZPRAVODAJ VYDÁN 12/2024

ZDARMA

Černodolský zpravodaj pololetně vydává ve své režii městys Černý Důl v nákladu 450 výtisků. Zpravodaj je poskytován zdarma. Zpravodaj je až do vydání nákladu k dispozici na podatelně Černý Důl a také veřejně dostupný na www.cernydul.cz.

Odpovědný redaktor Černodolského zpravodaje: Karolina Boková, e-mail: infocentrum@lanov.cz, tel.: +420 731 179 682.

Podněty a připomínky předkládejte na uvedený e-mail. Nevyžádané rukopisy a dodané podklady se automaticky nevracejí.

Všechna práva vyhrazena. Distribuci zajišťuje: Česká pošta, s. p. • Graf. zpracování: Dalibor Dostál • Tisk: Tiskárna Kopretina, Hostinné

ČERNODOLSKÝ ZPRAVODAJ JE POVOLEN MINISTERSTVEM KULTURY ČR POD ČÍSLEM MK ČR E 17529

VŠECHNA PRÁVA K DÍLU VYHRÁZENÁ!

